

Det kongelige hoff

Kongeparet i oldtidsbyen Petra under sitt statsbesøk til Jordan.

Innhold

- 6 Hoffsjefen har ordet
- 8 Alt for Norge
- 10 Det kongelige hoff
- 26 Kongehusets kulturformidling
- 30 Kronprinsparets virksomhet
- 34 Kongelig dagbok
- 48 Året som ble annerledes
- 54 75 år siden frigjøringen
- 60 Slottsparken – levende historie
- 64 Statsråd
- 66 Prinsens konfirmasjon
- 68 Økonomi og forvaltning
- 72 Helse, miljø og sikkerhet
- 76 Kongelige ordener og medaljer
- 84 Kongelige fond og stiftelser
- 88 Årsregnskap

Kongelig dagbok

34

Året som ble annerledes

48

75 år siden frigjøringen

54

Slottsparken – levende historie

60

Årsregnskap

88

Hoffsjefen har ordet

Året 2020 ble et annerledes år for Norge – og for resten av verden. Det påvirket selvsagt også arbeidet ved Det kongelige hoff.

Året startet med Kongeparets statsbesøk til Det hasjittiske kongeriket Jordan, deres statsbesøk nummer 50. Dette var også Kongeparets første statsbesøk til Midtøsten. Rett etter hjemkomsten ble det innført strenge tiltak, både i Norge og andre land, i forsøket på å begrense spredningen av koronaviruset. Dette skulle vise seg å bli en pandemi som rammet hele verden i løpet av svært kort tid.

Det kongelige hoff måtte i praksis avlyse eller utsette alle planlagte aktiviteter der Kongefamilien skulle møte mennesker – rundt om i landet, på Slottet eller på Skaugum. For eksempel ble den årlige stortingsmiddagen avlyst. Dette skulle vært den 103. stortingsmiddagen siden 1906.

Etter tilbakekomsten fra Jordan satt Kongeparet i karantene på Kongsseteren. Dette førte til at også Det kongelige hoff raskt tok i bruk digitale møter i mye større grad enn tidligere.

Kongen ledet statsråd fra Kongsseteren via telefon for første gang i historien, og de faste virksomhetsstyringsmøtene med Kongefamilien og Hoffets ledelse ble utført ved hjelp av videomøter. På tross av det utfordrende bakteppet, ble den digitale arbeidsprosessen malen for hvordan virksomheten skulle styres gjennom hele 2020 – noe som har skapt en helt ny digital modenhet i organisasjonen. Vi har gjort erfaringer som har endret og effektivisert arbeidsmetodene. Samtidig lengter vi etter brede, fysiske møteflater – som vi også i fremtiden vil ha stort behov for. Som en konsekvens har Det kongelige hoff implementert nye og oppdaterte digitale plattformer. Dette er et arbeid som fortsetter og intensiveres også i 2021.

Kongefamilien har vært opptatt av å finne nye, relevante og trygge måter å nå ut til folk på. Det har vært viktig for Kongefamilien å ha en god og nær dialog med et bredt spekter av grupper i samfunnet, med vekt på dem som er

spesielt rammet av pandemien. Det har vært gjennomført et stort antall videomøter og laget en rekke egenproduserte filmer, der Kongeparet har formidlet hilsener til mennesker og miljøer over hele landet.

Det har gjennom året vært gjennomført 50 statsråd og 15 høytidelige audienser. Det har også, i perioder der det har vært mulig, vært gjennomført faglige møter om smittesituasjonen og smittevernaglig innsikt, med blant annet helsemyndighetene.

Årets 17. mai ble også et brudd med tradisjonene. For Kongefamilien ble det viktig å bidra til at dagen ble så samlende og minnerik som mulig. Det å kunne hilse hele landet fra Slottsbalkongen, samtidig som alle i landet kunne synge nasjonalsangen sammen via TV og nettsider, markerte at denne dagen var annerledes. Samtidig ble det en dag som samlet oss og skapte gode minner. Etter hilsningen fra Slottsbalkongen kjørte Kongeparet og Kronprinsparet i åpen bil rundt i Oslo, hvor de besøkte flere bydeler og institusjoner. Kronprinsfamilien hadde tidligere på dagen en kjøretur rundt i Asker. Målet var å skape gode møter uten å bidra til å samle større folkemengder. Media fulgte med, slik at kjøreturene også ble nasjonale hendelser.

Det kongelige hoff har lagt stor vekt på å sikre godt smittevern, informasjon og dialog med våre medarbeidere. Det har vært en utfordrende tid, og mange føler nok på en slitasje etter å ha operert under disse spesielle forholdene gjennom store deler av 2020.

Det kongelige hoff har fulgt de pålegg om smittevern som har kommet, både nasjonalt og i de kommunene hvor vi har virksomhet. Det er dermed i store deler av året praktisert hjemmekontor, og Slottet har i perioder vært stengt for eksterne møter og besøk. I tillegg er det slik at mange av Hoffets medarbeidere jobber utendørs, både med driftsoppgaver og med nødvendige leveranser til Kongefamilien og Hoffet. Disse medarbeiderne har, innenfor smittevernreglene, utført sine oppgaver som normalt.

Eksempler på slike oppgaver er jobben gartneriet har med å sikre at Slottsparken holdes i god stand – som et viktig parkanlegg for befolkningen. I Dronningparken har vi satt av ekstra midler for å ta frem deler av den historiske parken slik den fremstod ved starten av 1900-tallet. Det er også utført ekstra vedlikehold på Slottet, der noe av etterslepet på vedlikeholdet nå er hentet inn.

Det største prosjektet som Det kongelige hoff har hatt ansvaret for på svært mange år, er det vi benevner som «sikkerhetsprosjektet». Det baserer seg på Politidirektoratets sikkerhetsanalyse fra 2015 og har som mål å forsterke sikkerheten ved Slottet og de øvrige kongelige eiendommene. Prosjektet er svært krevende og er planlagt ferdigstilt i 2021. Også her har utfordrende forhold og reguleringer knyttet til pandemien medført nye krav. Det har påvirket fremdriften for prosjektet og tilpasningen til normal drift gjennom prosjektperioden. Det er derfor iverksatt supplerende tiltak på fremdrift for å styrke muligheten for å levere i løpet av 2021 som planlagt.

Jeg vil på vegne av Det kongelige hoff takke våre mange samarbeidspartnere for forståelse og for et godt og kreativt samarbeid gjennom et utfordrende år. De har bidratt til at Kongefamilien og Det kongelige hoff også i 2020 kunne utføre sin virksomhet.

Jeg vil også takke alle våre medarbeidere, som med motivasjon og solid faglighet har stått på ekstra gjennom dette året. De har opplevd utfordrende hverdager «uten en klar sluttdato», uansett om det har vært fra hjemmekontor eller fra arbeidsplasser ute og rundt om på våre ulike eiendommer.

Som en av lærlingene i gartneriet så godt oppsummerte året – med tanke på oppgavene som må gjøres uavhengig av om det er pandemi eller ei: «Blomstene vet ikke at det er korona.»

Gry Mølleskog

Alt

for

Norge

Gjennom hele det moderne norske monarkiet siden 1905 har Kongens valgspråk vært «Alt for Norge». Det er kompromissløst, det er forpliktende og det gir en klar retning. Det har stått sin prøve både i krig og i fred.

Verden, Norge og monarkiet har endret seg mye på disse 115 årene. Men valgspråket har stått fast. Monarkiets, landets og det norske folks historie følges ad. Historien om det norske monarkiet er norgeshistorie. Det er historien om hvem vi var og hvem vi har blitt.

Langs disse lange linjene utøver Kongefamilien sin gjerning, og i lys av disse lange linjene arbeider Det kongelige hoffs omkring 150 medarbeidere med å bistå Kongefamilien i å utføre sin livsgjerning. Hoffet er Kongens og Kongefamiliens støtteapparat i deres offisielle virke og private gjøremål.

Det kongelige hoff ledes av hoffsjefen. Hoffets ansatte er fordelt på fire avdelinger og to staber. I tillegg er noen funksjoner direkte underlagt hoffsjefen. Medarbeiderne representerer over 30 yrkesgrupper. Sammen yter vi vårt beste for å legge til rette for at Kongefamilien skal kunne utøve sin gjerning i tråd med valgspråket «Alt for Norge».

Som fundament har Hoffet følgende verdier som ligger til grunn for vårt arbeid:

- Mot: Våg å gjøre det rette, selv om det har en pris
- Raushet: Ha toleranse og respekt for ulike meninger, vis omsorg
- Løfte sammen: Vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål

Disse verdiene gir et godt fundament for arbeidet for å understøtte en kongefamilie som lever hver dag med disse kjerneoppgavene:

- Å utføre konstitusjonelle oppgaver
- Å skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold
- Å styrke andres verdighet gjennom handlinger
- Å være bærer av grunnleggende verdier som står over tid
- Å forvalte og formidle vår nasjonale kulturarv
- Å være en verdifull bidragsyter på den globale arena

Å arbeide langs lange historiske linjer handler også om å forvalte historiske bygg og gjenstander. I tett samarbeid med Statsbygg forvalter Hoffet nasjonalskatter, en viktig del av kulturarven vår. De skal vedlikeholdes, bevares og stå gjennom generasjoner – som fortellinger om vår historie. Her har sentrale scener i nasjonens liv utspilt seg. Her leveres og befestes noen av de viktigste øyeblikkene i vårt kollektive minne.

Vi som jobber ved Det kongelige hoff har som fremste oppgave å bistå Kongehusets medlemmer i deres gjerning og arbeider derfor også under Kongens valgspråk: «Alt for Norge.»

DET NORSKE MONARKIET

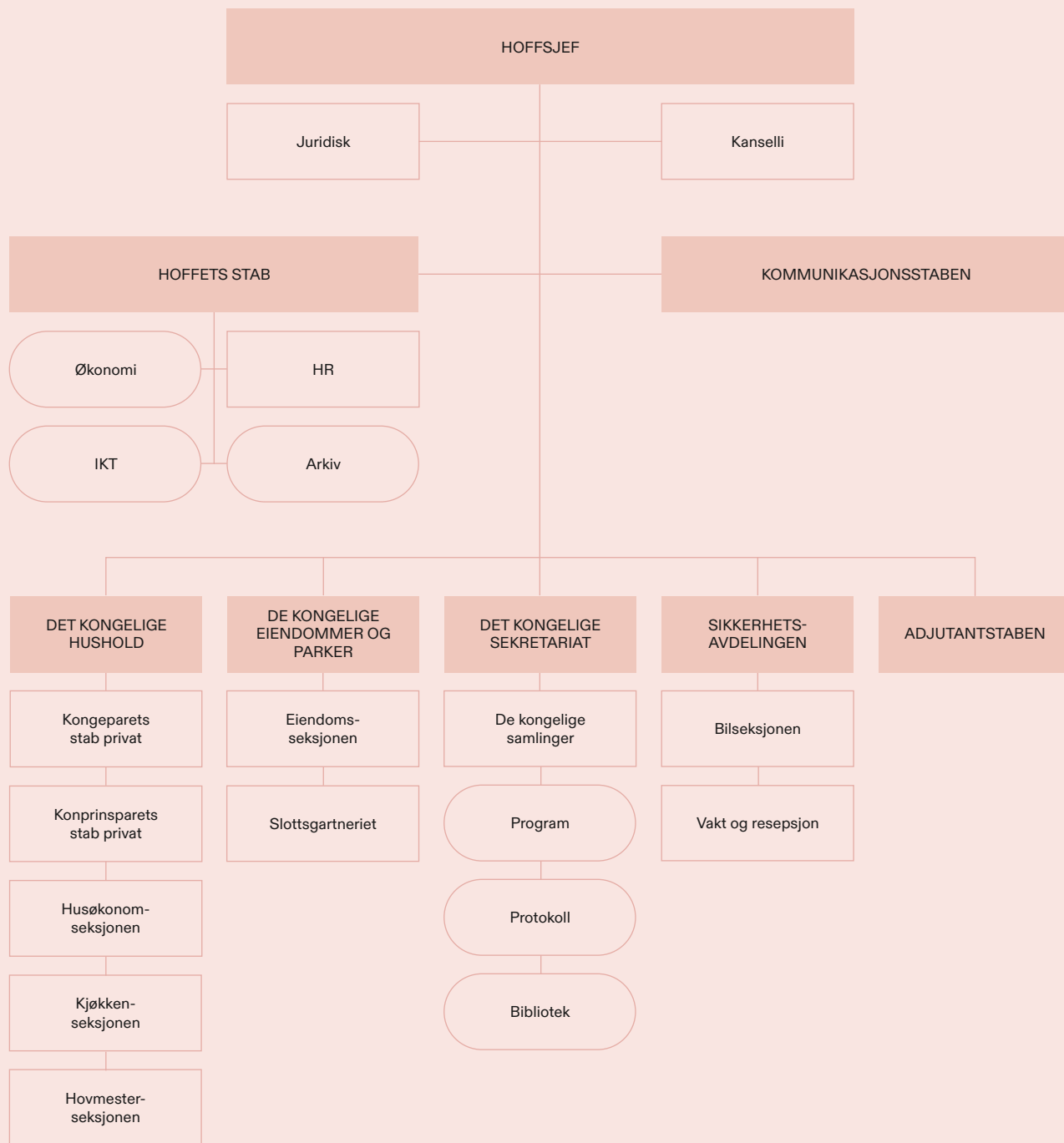
Norges statsform er konstitusjonelt monarki, og Kongen er landets statsoverhode. Monarkiet er forankret i vårt demokrati, og opprettholdes så lenge folket vil, gjennom Stortingets tilslutning til Grunnloven på dette punktet. Stortinget setter økonomiske rammer for Kongehuset gjennom statsbudsjettet.

Det kongelige hoff

Det kongelige hoff er organisasjonen som bistår Kongefamilien i deres virke. Hoffet sørger også for drift og forvaltning av Slottet, andre kongelige eiendommer, eiendeler og fond. Hoffets ansatte spenner svært vidt i yrkesgrupper og gjøremål, og vi bistår De kongelige både offisielt og privat.

Hoffets avdelinger, staber og seksjoner

Det kongelige sekretariat

Det kongelige sekretariat består av sekretariatet og de kongelige samlinger, som sammen har ansvar for å ivareta Kongehusets kjerneoppgaver og utadrettede virksomhet. Sekretariatets medarbeidere støtter opp om Kongefamiliens offisielle program og aktiviteter. De kongelige samlinger har ansvar for formidling og forvaltning av vår felles kulturarv.

Sekretariatet bistår i all planlegging og gjennomføring av offisielle besøk, reiser og arrangementer – både på de kongelige eiendommene, rundt om i Norge og i utlandet. I 2020 skulle det også bli på telefon og via video – på Skype, Zoom og Teams.

Arbeidet består av både research, rådgiving, taleskriving, behandling av henvendelser og hilsener til De kongelige samt utarbeiding av invitasjoner, gjestelister og bordplaner. Sekretariatet forvalter, ved Hoffets biblioteksmedarbeidere, en boksamling på om lag 30 000 bind.

Sekretariatet ivaretar også det offisielle virket til Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner.

REISER OG DIGITALE MØTER I INN- OG UTLAND
Kongefamiliens kjernevirksomhet er å utføre et bredt og

godt offisielt program som både ivaretar Norge og norske interesser internasjonalt. Selv om 2020 var annerledes, gjennomførte Kongehusets medlemmer en rekke besøk – både fysisk og digitalt – før og under koronapandemien. I tett samarbeid med fylkesmenn, ordførere, nasjonale organisasjoner og lokale arrangører la sekretariatet til rette for kongelig program i alle landets fylker – og på Jan Mayen – innenfor gjeldende regler for smittevern.

Sekretariatet har et utstrakt samarbeid med Utenriksdepartementet og Innovasjon Norge når det gjelder Kongefamiliens offisielle besøk utenlands. Rett før pandemien begrenset internasjonal reisevirksomhet, gjennomførte Kongeparet sitt statsbesøk nummer 50, denne gangen til Jordan. Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen avla et større offisielt besøk til Mosambik.

75-årsmarkeringen for slutten på andre verdenskrig i Europa var en viktig del av Kongefamiliens program i 2020. Planlegging og gjennomføring av program, reiser, budskap og taler i den forbindelse var en rød tråd i sekretariatets arbeid dette året. Kronprinsen besøkte internasjonale markeringer av frigjøringen av Auschwitz-Birkenau i Jerusalem og i Polen. Både Kongeparet og Kronprinsparet deltok ved den nasjonale markeringen for frigjøringen

på Akershus festning 8. mai, og i tillegg gjennomførte Kronprinsen flere aktiviteter rundt om i Norge som ledd i frigjøringsmarkeringen.

DE KONGELIGE SAMLINGER

Kulturenheten de kongelige samlinger forvalter og formidler store samlinger av kunst og kulturhistoriske gjenstander og gjør kongelige eiendommer tilgjengelige for allmennheten. De kongelige samlinger har ansvar for omvisninger, utstillinger, konserter, foredrag og andre kulturtilbud på Det kongelige slott, på Oscarshall og i Dronning Sonja Kunst-Stall. De kongelige samlinger bistår også Kongefamilien med omvisninger for offisielle gjester gjennom hele året og produserer innhold til Kongehusets nettbaserte kanaler. Se side 26 for mer om kulturformidlingen.

Samlingsforvaltningen har vært løftet systematisk siden 1990-tallet. Stadig mer av de store samlingene finnes digitalt registrert. Dette gjelder både kunst, møbler og annet inventar på de kongelige eiendommene, og de betydelige samlingene av historiske gjenstander som i de senere år

har blitt sortert, dokumentert, rengjort og magasinert på ulike lagre.

Også i 2020 har det vært gjennomført tiltak for konservering av kunstverk, møbler og andre enkeltgjenstander, blant annet i forbindelse med restaurerings- og innredningsprosjekter på Det kongelige slott. Registreringen av gjenstander etter den omfattende tømningen av Ridehuset i 2019 har fortsatt, samtidig som arbeidet med keramikk-samlingen har utviklet seg.

ORGANISERING

Det kongelige sekretariat har 23 årsverk. Medarbeiderne i sekretariatet har kompetanse innenfor et vidt spekter: statsvitenskap, retorikk, økonomi, teologi, språk, kultur, journalistikk, politikk, administrasjon, informasjons- og bibliotekkunnskap, foto, kunsthistorie, samlingsforvaltning, konservering og formidling.

Avdelingen ledes av sjef det kongelige sekretariat Olav Heian-Engdal.

De kongelige eiendommer og parker

De kongelige eiendommer og parker forvalter store kulturhistoriske verdier i form av bygninger, interiører, inventar og parkanlegg ved de statlige kongelige eiendommene. Ansvar for vedlikehold av bygningene er delt mellom Det kongelige hoff og Statsbygg. Avdelingen utfører også forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på de private kongelige eiendommene og ivaretar Kongens disposisjonsrett for Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen.

EIENDOMSSEKSJONEN

Eiendomsseksjonens 13 medarbeidere sørger for at de kongelige eiendommene til enhver tid er klargjort for alle gjøremål, og at værelser og interiører ved Det kongelige slott, Oscarshall og Bygdø kongsgård blir holdt ved like og er klare for årets ulike arrangementer. Seksjonen har egne

håndverkere som utfører restaurering og vedlikehold av antikvariske møbler og interiør. Håndverkstradisjoner og original materialbruk holdes i hevd ved de kongelige eiendommene.

Det kongelige hoff har flere eksterne lagre, og eiendomsseksjonen har ansvaret for driften av disse. Seksjonen har også ansvar for større ombyggings- og oppussingsarbeider, ofte i nært samarbeid med Statsbygg.

Arbeidet med å renovere Slottets gamle stallbygning er et viktig prosjekt som går over flere år. I 2020 ble det satt i gang rehabilitering av Ridehuset, som utgjør den største delen av Stallbygningen. Rehabiliteringen skal være ferdig sommeren 2022.

SLOTTSGARTNERIET

Slottsgartneriets 13 medarbeidere har ansvaret for helårsdrift, skjøtsel og utvikling av parker og hageanlegg ved de kongelige eiendommene. Slottsgartneriet produserer et stort antall planter i Slottets egne veksthus. Dette er først og fremst sommerblomster og stauder til parkene, men også urter og grønnsaker til Slottets kjøkken og dekor materiale til gallamiddager og andre store anledninger.

Pleie av parkenes om lag 2 000 trær er en omfattende oppgave som ivaretas av Slottsgartneriets arborist. Slottsgartneriet legger stor vekt på miljøvennlig drift av parkene og legger til rette for økt artsmangfold – blant annet ved å bevare gamle, store trær og legge plenarealer om til blomstereng.

I tillegg til Slottsgartneriets faste stab, inngår to anleggsgartnerlæringer i seksjonen. Slottsgartneriet tar også imot gartnererelever på arbeidspraksis. I sesongen fra april til september hadde Slottsgartneriet 15 sesongtilsatte. I 2020 ble enkelte historiske bed og stier i Dronningparken reetablert.

ORGANISERING

De kongelige eiendommer og parker er den nest største avdelingen ved Det kongelige hoff, med til sammen 26 årsverk fordelt på de to seksjonene.

Avdelingen ledes av slottsforvalter Per Arne Bjørnstad.

Det kongelige hushold

Det kongelige hushold er ansvarlig for den daglige driften av Slottet og Skaugum – og for driften av andre statlige og private kongelige eiendommer når Kongefamilien oppholder seg på disse. Avdelingen leverer tjenester innen renhold av hjem, kontor og representasjonsrom, tekstilbehandling, blomsterdekor, kjøkken, servering, kantinedrift, kammertjeneste og andre serviceoppgaver. Husholdet bistår også Kongefamilien ved reiser i inn- og utland, og er ansvarlig for store arrangementer der Kongeparet eller Kronprinsparet er vertskap.

Det kongelige hushold bidrar til en sunn økonomi gjennom god arbeidsplanlegging, rasjonell råvarebruk, innkjøp og samhandling. Bidrag og støtte til Hoffets miljøtsatsing er en naturlig del av hverdagen.

Husholdet sto sentralt ved planleggingen og gjennomføringen av Kongeparets statsbesøk til Jordan. Koronapandemien førte til omlegging av store deler av driften. Tiltak mot smittespredning ble trappet opp på alle kongelige eiendommer i løpet av mars.

Med 52,7 årsverk fordelt på 56 personer er husholdet den største avdelingen ved Det kongelige hoff. Avdelingen får bistand fra tilkallingshjelp og Hoffets øvrige medarbeidere ved større arrangementer. Det kongelige hushold består av fem seksjoner som primært har medarbeidere utdannet innen yrkesfag. Seksjonene tar hånd om Kongefamiliens representasjon og andre offisielle og private gjøremål når de måtte trenge det. Husholdet bistår også Prinsesse Märtha Louise og Prinsesse Astrid, fru Ferner i forbindelse med deres offisielle virke.

KJØKKENSEKSJONEN

Kjøkkenseksjonen har åtte medarbeidere og ansvar for matlaging tilknyttet Kongeparet og Kronprinsparets virksomhet offisielt og privat. Seksjonen drifter Hoffets kantine og forbereder møteromservering. Vi framhever norsk mattradisjon og bruker blant annet grønnsaker fra kjøkkenhagen på Bygdø kongsgård og urter fra Slottsgartneriet. Matproduksjonen skal kjennetegnes av kvalitet, sunnhet, innovasjon og tradisjon. Det er for tiden én lærling på kjøkkenet.

HOVMESTERSEKSJONEN

Hovmesterseksjonen har ni medarbeidere. Seksjonen har ansvar for servering ved mottakelser, audienser, lunsjer og middager på Slottet og de andre kongelige eiendommene – og ved reiser med Kongeskipet Norge. I tillegg til en rekke servicefunksjoner har hovmesterseksjonen ansvar for Hans Majestet Kongens kammertjeneste. Seksjonens medarbeidere bistår Kronprinsparets stab ved arrangementer på Skaugum og er ansvarlig for Slottets sølvkammer.

HUSØKONOMSEKSJONEN

Husøkonomseksjonen har 18 medarbeidere. Seksjonen står for alt daglig, periodisk og antikvarisk renhold. Blomsterdekor for kongelige eiendommer planlegges og produseres av seksjonens blomsterdekoratører.

Seksjonen drifter også Hoffets systue og vaskeri. Husassistentene bidrar til istandsetting og gjennomfører små og store arrangementer – alt fra enkle møter og daglig renhold til gallamiddager, private merkedager og statsbesøk. Medarbeidere i seksjonen som ikke har fagbrev, får tilbud om å ta dette.

KONGEPARETS PRIVATE STAB

Kongeparets private stab har åtte medarbeidere og bistår med tilrettelegging av private og offisielle behov og gjøremål. Det inkluderer ivaretagelse av de private eiendommene, programkoordinering og søm – og i tillegg kammertjeneste og garderobeansvar for Hennes Majestet Dronningen. Seksjonen leverer også sekretærtjenester til Kongeparet.

KRONPRINSPARETS PRIVATE STAB

Kronprinsparets private stab består av tolv medarbeidere knyttet til hovedhuset på Skaugum. De bistår med tilrette-

legging av både private og offisielle arrangementer og gjøremål. Staben er ansvarlig for den daglige driften av Skaugum og Kronprinsparets hytter. I tillegg bistår seksjonens medarbeidere med de fleste servicerelaterte gjøremål Kronprinsfamilien måtte ha behov for. Seksjonens driftsteknikere bistår med vedlikehold.

Avdelingen ledes av sjef det kongelige hushold Lars Christian Krog.

Hoffets stab

Hoffets stab har 15 medarbeidere som arbeider for at Det kongelige hoff skal være en effektiv organisasjon og best mulig egnet til å støtte Kongefamilien i deres livsgjerning. Staben består av fagområdene økonomi, HR, IKT og arkiv. Avdelingens viktigste oppgave er å ivareta Hoffets styringssystemer og sikre at Hoffet overholder lover, regler og retningslinjer. Hoffets stab yter servicefunksjoner overfor de øvrige avdelingene og er en konstruktiv støttespiller for lederne ved Hoffet. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle organisasjonen i tråd med endringer i lovverk, forventninger og behov. I 2020 har et større digitaliseringsprosjekt stått

sentralt i avdelingens aktiviteter. Hoffets miljøarbeid ledes fra Hoffets stab.

ØKONOMISTABEN

Økonomistaben har fem medarbeidere. Den er ansvarlig for utvikling og vedlikehold av Det kongelige hoffs økonomiforvaltning og følger opp økonomiarbeidet i organisasjonen. Staben har dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet i budsjett- og økonomisaker. Økonomistaben utarbeider Hoffets årsberetning og lager i tillegg månedlige rapporter til interne styringsformål.

Fakturamottak, regnskapsføring, lønnsutbetaling, innkjøp og forsikringsavtaler er økonomistabens ansvar. Det blir ført og utarbeidet ti ulike regnskaper årlig. Alle revideres av ekstern revisor.

HR-SEKSJONEN

HR-seksjonen har fire medarbeidere. Seksjonen støtter lederne ved Hoffet og bistår i bemanningsplanlegging, rekrutteringsprosesser og oppfølging av medarbeidere. HR leder og koordinerer endringer og utvikling av organisasjonen. Seksjonen bistår i HMS-saker, er representert i AMU og samarbeider med vernetjenesten. De tre fagforeningene som er representert ved Hoffet – Akademikerne, Norsk Tjenestemannslag og Slottspersonalets forening – er seksjonens samarbeidspartnere i lønnsforhandlinger og løpende saker.

IKT-SEKSJONEN

IKT-seksjonen har tre medarbeidere og har ansvar for

teknisk utstyr og kommunikasjonsløsninger på Slottet og de øvrige kongelige eiendommene. Dette ansvaret forvaltes i samarbeid med flere eksterne samarbeidspartnere. IKT-seksjonen prioriterer trygg forvaltning av Hoffets IKT-løsninger og brukerstøtte for å gi de ansatte en enkel og effektiv arbeidshverdag.

ARKIVET

Arkivet består av tre medarbeidere som forvalter Kongehusets arkiver og dokumenterer Kongehusets og Hoffets virksomhet. Registrering og oppbevaring av arkivmateriale er viktige oppgaver. Arkivet yter service til både interne og eksterne, deriblant historikere, forfattere og privatpersoner. Arkivet har ansvaret for registrering av gaver til Kongefamilien og utarbeider oversikter som blir offentliggjort på kongehuset.no.

Enheten ledes av sjef hoffets stab Tone Rinden Rygh.

Kommunikasjonsstaben

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for ekstern og intern kommunikasjon på vegne av Kongehuset og Hoffet. Dette inkluderer kontakt med media og tilrettelegging for pressen, bidrag til bøker, TV-serier og -programmer, filmer og dokumentarer, offisiell fotografering og all kommunikasjon i Kongehusets egne kanaler.

MEDIEKONTAKT

Staben bistår Kongefamilien i deres kontakt med media, både i deres offisielle virke og i skjermingen av deres privatliv. Når De kongelige har offisielle oppdrag, er det viktig å legge til rette for gode møter med folk på stedet. Kommunikasjonsstaben legger til rette for pressens dekning i samarbeid med lokale arrangører, Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) og kommunen i forkant av besøket. Ved oppdrag i utlandet er Utenriksdepartementet og Norges ambassader våre samarbeidspartnere.

Kommunikasjonsstaben mottar årlig flere tusen henvend-

elser. Vårt mål er å svare raskt, korrekt og utfyllende på de henvendelsene vi får, samt å bidra med god tilrettelegging ved intervjuer og fotograferinger.

EGNE KANALER

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for innhold og presentasjon i Kongehusets egne kanaler. Nettstedet kongehuset.no er ryggraden i vår formidling. Her finnes De kongeliges program, nyhetssaker om Kongefamiliens virke, taler, fakta om Kongefamiliens medlemmer og informasjon om kongelige eiendommer. Nettstedet rommer også relevant informasjon om Hoffet, historisk materiale, fotoalbum, videoer og informasjon om kulturtilbudene. Vi har også nettsider på engelsk og samisk, samt egne sider for barn. Kongehusets nettsider ble besøkt 1 969 399 ganger i 2020.

Staben har ansvaret for Det kongelige hoffs sosiale mediekkanaler. Kongehusets Facebook-side er den største av disse, med 261 000 følgere ved årsskiftet. Vi drifter også

Facebook-sidene til De kongelige samlinger i samarbeid med enheten selv samt flere mindre sider: Dronning Sonja KunstStall, Slottsparken, Oscarshall og Prinsesse Märtha Louises Fond. Kanalen tilknyttet Queen Sonja Print Award ble overtatt av stiftelsen selv fra 14. januar 2021.

Kongehusets Instagram-konto ble opprettet høsten 2016 og hadde 207 000 følgere ved årsskiftet. Vi drifter også Instagram-kontoen til De kongelige samlinger, som viser smakebiter fra Kongehusets rikholdige samlinger av fotografier, kunst og gjenstander. Kongehuset har også en egen YouTube-kanal der vi blant annet publiserer egenproduserte filmer, offisielle taler og historisk materiale. I løpet av 2020 har vi økt vår egenproduksjon av foto og videomateriale.

All vekst og utvikling i sosiale kanaler skjer organisk, uten noen form for betalt promotering.

Kommunikasjonsstaben har ansvaret for utarbeidelsen av Det kongelige hoffs årsrapport. Målet med årsrapporten er at alle skal kunne finne relevant og viktig informasjon om Kongehuset og Det kongelige hoff i dette årlige dokumentet. Kongehuset.no supplerer med utfyllende og utdypende informasjon.

Kommunikasjonsstaben samarbeider med HR om interkommunikasjonen ved Hoffet. I 2020 har oppgradering og migrering av Hoffets intranett stått sentralt.

ORGANISERING

Kommunikasjonsstaben består av fem stillinger med kompetanse innen journalistikk, kommunikasjon, film, foto, sosiale medier og web. Ved årets utgang er en av disse stillingene ubesatt.

Staben ledes av kommunikasjonssjef Guri Ofstad Varpe.

Sikkerhetsavdelingen

Sikkerhetsavdelingen har ansvaret for det forebyggende beredskaps- og sikkerhetsarbeidet ved Det kongelige hoff. Avdelingen skal ivareta sikkerheten til besøkende og Hoffets medarbeidere, mens sikkerheten til Kongefamilien ivaretas av Den kongelige politieskorte.

Sikkerhetsavdelingen har også ansvar for at det etableres riktig sikkerhet knyttet til bygninger på statlige og private kongelige eiendommer. Dette arbeidet vurderes ut fra bruken av eiendommene, symbolverdien og den historiske viktigheten eiendommene har. Arbeidet utføres derfor i tett samarbeid med de kongelige eiendommer og parker.

Avdelingen har 17 medarbeidere og består av seksjon for vakt og resepsjon, biltjenesten og medarbeidere som til daglig har ansvar for det forebyggende sikkerhetsarbeidet ved Det kongelige hoff. Dette forebyggende sikkerhetsarbeidet innebærer blant annet produksjon av adgangskort, sikkerhets- og autorisasjonssamtaler og drift av tekniske sikkerhetssystemer. Oppgavene ivaretas av fire medarbeidere som rapporterer direkte til avdelingsleder.

SEKSJON FOR VAKT OG RESEPSJON

Seksjon for vakt og resepsjon består av ni heltidsmedarbeidere samt tilkallingshjelp som bistår ved eksempelvis ferieavvikling. Vaktentralen og resepsjonen er døgnbemannet. Seksjonen har ansvaret for å ta imot gjester og adgangskontroll ved besøk til Slottet. I det daglige har de også ansvaret for å koordinere ordonnansene fra Forsvaret. Ordonnansene utfører intern og eksternt budtjeneste og bistår med transportoppdrag. Dette innebærer også å bistå Prinsesse Astrid, fru Ferner med hennes behov for transport.

BILTJENESTEN

Biltjenestens fire medarbeidere har ansvaret for sjåførtjeneste for De kongelige samt anskaffelser og vedlikehold av Slottets kjøretøy. Enheten har også ansvaret for bilparken på Skaugum. Den disponeres av Kronprinsfamilien og medarbeidere i tjeneste. Bilparken disponeres av Kongefamilien offisielt og privat. Seksjonen samarbeider tett med Den kongelige politieskorte.

SIKKERHETSPROSJEKTET

I 2015 gjennomførte Politidirektoratet en sikkerhetsanalyse, og i 2016 ble det etablert et prosjekt for å utvikle sikkerheten rundt de kongelige eiendommene, statlige og private.

Sikkerhetsprosjektet betyr en stor forbedring av sikkerheten ved Slottet og de andre kongelige eiendommene. Dette handler i all hovedsak om objektsikring, som i denne sammenhengen innebærer å sikre en bygning eller et område så godt som mulig mot uønskede hendelser.

Det er et krevende arbeid. Flere bygninger er av stor historisk verdi, og noen er verneverdige. Slottsparken og Dronningparken skal begge behandles som fredet. Innenfor disse rammene er mange ulike løsninger vurdert for å finne den som ivaretar bygninger og parker best – samtidig som åpenheten og tilgjengeligheten for publikum blir opprettholdt. Målet er at sikringstiltakene skal bli en naturlig del av byen og parkene.

Prosjektet har tre deler:

- Det er bygget en ny alarmsentral, og resepsjonen ble rustet opp med nyåpning i september 2020.
- Det mest synlige tiltaket er perimetersikringen rundt Slottsparken. Den vil bestå av fastmonterte og dynamiske pullerter, murer og gjerder som blir litt høyere enn de som er i dag. Etableringen har medført mye graving og arbeider i randsonen av Dronningparken og Slottsparken. Enkelte partier ble ferdigstilt i 2020 – resterende arbeid utføres i 2021.
- Statsbygg har, på oppdrag fra Det kongelige hoff, prosjektert et nytt logistikkbygg i Stallgården. Bygget vil blant annet inneholde et nytt post- og varemottak, avfallshåndtering og andre viktige driftsfunksjoner for Hoffet. Byggearbeidene startet oktober 2018 og var planlagt ferdig juni 2020. På grunn av pandemien og brann hos en av leverandørene, vil bygget først stå ferdig i første halvdel av 2021. Bygget vil bli et miljøbygg og inngår i Future Built sin portefølje over forbildeprosjekter. Logistikkbygget er historisk. Det siste store nybygget på en kongelig eiendom var utbyggingen av stallbygningen i 1909–1911.

Prosjektet har en kostnadsramme på 606,9 millioner kroner (indeksregulert per 2020), bevilget av Stortinget. Arbeidet har blitt videreført i 2020 og er planlagt ferdigstilt i 2021.

Avdelingen ledes av sjef sikkerhet Lars Ivar Frøystad.

H.M. Kongens adjutantstab

Hans Majestet Kongen og Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter hver, én fra hver av forsvarsgrenene Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret. Adjutantene er én måned på vakt på Slottet, og to måneder i sin faste tjenestestilling i Forsvaret eller en etat underlagt Forsvarsdepartementet. I løpet av måneden de er på vakt, planlegger og tilrettelegger de for Kongens og Kronprinsens program i samarbeid med Hoffet. I tillegg ledsager de Kongen og Kronprinsen ut på offisielle oppdrag, og ved privat program når dette er nødvendig. Unntaksvis ledsager adjutantene andre medlemmer av Kongefamilien.

Adjutantstaben består også av tre overadjutanter fra hver sin forsvarsgren. Overadjutantene har seremonielle oppgaver i forbindelse med Kongens offisielle program, for eksempel ved statsbesøk til Norge, høytidelige audienser og gallamiddager.

Adjutantene beordres i statsråd for en periode på tre år. Den 1. september hvert år skiftes det ut en overadjutant

for Kongen og en vakthavende adjutant for henholdsvis Kongen og Kronprinsen.

Sjef adjutantstab rapporterer til hoffsjefen og forsvarsjefen, leder adjutantstaben og inngår i hoffsjefens ledergruppe. Sjef adjutantstab har fast tjenestested på Slottet og er Hoffets prosjektleder ved statsbesøk og andre store arrangementer.

Det viktigste prosjektet i 2020 var koordinering og gjennomføring av statsbesøket til Det hasjimitiske kongeriket Jordan. Adjutantstaben bidro også i forbindelse med 17. mai-feiringen i 2020. Sjefen for adjutantstaben er også Hoffets seremonimester.

Hans Majestet Kongens adjutantstab er ikke en organisatorisk del av Det kongelige hoff. Forsvaret dekker lønns- og reiseutgifter for alle i adjutantstaben.

Brigader Steffen Masserud er sjef for H.M. Kongens adjutantstab.

Hoffet under koronapandemien

Koronapandemien var styrende for mye av aktiviteten av og ved Det kongelige hoff i 2020. Vår virksomhet internt og eksternt ble redusert i takt med nedstengingen i samfunnet ellers. De konstitusjonelle oppgavene Kongen skal ivareta, forløp tilnærmet normalt. Andre aktiviteter foregikk i stor grad digitalt, eller med begrenset antall deltakere og godt smittevern.

Hoffet fulgte de råd og pålegg som myndighetene ga, og innførte de første smitteverntiltakene i slutten av februar. Tiltakene ble gradvis skjerpet etter hvert som viruset spredde seg i samfunnet – i tråd med myndighetenes anbefalinger. Ledergruppen holdt regelmessige møter for å avklare smitteverntiltak, og både aktiviteter og etablerte møtestrukturer ble i stor grad erstattet av digitale løsninger.

Gjennom pandemien har vi hatt kontroll på antall medarbeidere som til enhver tid har vært på jobb inne på kongelige eiendommer, for å sikre overholdelse av smitteverntiltak og karanteneregler. Tiltakene førte til redusert bemanning, spesielt på Slottet. For Det kongelige hoff har pandemien blant annet betydd følgende:

- bruk av munnbind
- avstandsregler
- krav om håndhygiene
- hjemmekontor for ansatte med arbeidsoppgaver hvor dette var praktisk mulig
- nedstenging av deler av Slottet
- digitale møter
- stengt eller adgangsregulert kantine med «take away»
- stengt eller redusert tilgang på treningsrom
- tett oppfølging og informasjon til medarbeiderne

ORGANISASJONSUTVIKLING

Hoffets HR-strategi løfter behovet for kontinuerlig utvikling

av organisasjonen. Uavhengig av korona og de konsekvensene dette hadde for virksomheten i 2020, var det viktig å fortsette arbeidet med å endre Hoffet i takt med samfunnet – i tråd med endrede rammevilkår og behov. Hoffet skal drives kostnadseffektivt og være hensiktsmessig organisert. Lederne skal tenke langsiktig og bidra til at medarbeiderne er rustet til å møte fremtiden.

For lederne ble det i år spesielt viktig å ivareta den enkelte ansatte og de ulike faggruppene i en arbeidsdag som endret seg radikalt. Oppdateringer og informasjon ble intensivert både gjennom e-poster fra lederne og over intranettet. Felles seksjons- og avdelingsmøter økte i frekvens, muliggjort gjennom digitale løsninger, og bidro til at ansatte raskt tok nye verktøy og samhandlingsformer i bruk.

Koronapandemien skapte begrensninger for flere av våre planlagte aktiviteter, men implementeringen av Microsoft 365 og Teams ble gjennomført med brukertilpassede opplæringsmoduler og introduksjon av e-læring. Dette ble viktige, nye arbeidsverktøy for å ivareta kompetanseheving i organisasjonen, og blant annet ble det gjennomført et eget webinar om innkjøpsregler i regi av Hoffets stab.

Da de vante sosiale arenaene forsvant, måtte man finne nye måter å bygge samhold på. Vi delte informasjon om hverandres hverdag og ulike fagfelt gjennom en felles Facebook-side og gjennomførte mindre samlinger uten dørs på tvers av seksjonene. Våre tradisjonsrike samlingspunkt måtte utgå, også til jul, og Hoffets ansatte samlet seg derfor om en felles julehilsen i form av en bok til Kongefamilien. Med hilsener og gode juleønsker fra alle medarbeiderne, illustrert med bilder fra en mangfoldig arbeidshverdag, ble boken et særskilt minne om et år som ble svært annerledes for alle.

Kongehusets kulturformidling

Pandemien både utfordret og begrenset Kongehusets kulturformidling i 2020. Vi utviklet tilbud innenfor de rammene nødvendige smitteverntiltak satte og gjorde oss nyttige erfaringer som vi tar med oss i arbeidet videre.

Kongehusets kulturarv formidles gjennom omvisninger, utstillinger, foredrag og tilrettelegging for konserter på Det kongelige slott, Oscarshall og i Dronning Sonja KunstStall.

OMVISNINGER OG KONserter

Åpent Slott gjør Slottet og De kongelige samlinger tilgjengelige for allmennheten. Sommeren 2019 satte vi rekord med over 50 000 besøkende på Slottet, i sterk kontrast til at vi i 2020 måtte stenge Slottet for publikum for første gang på 20 år. Vi ser frem til å kunne åpne dørene igjen.

På Oscarshall holdt vi åpent for omvisninger i de største rommene – med et tilbud tilpasset situasjonen. Publikum har fri adgang til parken omkring lystslottet i åpningstiden, og i en periode med stort press på byens parker var det viktig å holde hageanlegget åpent. I samarbeid med Slottsgartneriet ble det utviklet et nytt tilbud med tre hagevandring i det historiske anlegget på Oscarshall og fem i Slottsparken. Her ble både landskapsarkitektur, hagehistorie og dagens beplantning og skjøtsel formidlet.

Omvisninger og arrangementer samlet 2 204 besøkende i løpet av de 41 dagene vi holdt åpent. Samtidig gledet nesten 20 000 personer seg over hagen på Oscarshall denne sommeren.

Årets store konsertproduksjon på Oscarshall fant sted uten publikum i salen. Som en del av the Metropolitan

Opera i New York sin digitale satsing under pandemien, ga sopranen Lise Davidsen en konsert som ble overført direkte til publikum over hele verden. Konserten med en av Norges største operasangere inngår i ambisjonen om å etablere Oscarshall som en arena for å presentere det beste av norsk kunst og kultur.

UTSTILLINGER I KUNSTSTALLEN

Vi har hatt to utstillinger i Dronning Sonja KunstStall i 2020:

- Til 26. januar: *Drømmen om Norge. Kong Haakon og Dronning Maud i De kongelige samlinger.* Utstillingen åpnet i oktober 2019 og var godt besøkt i januar. Det var særlig stor interesse rundt ukentlige kåserier og samtaler med de fagansatte i de kongelige samlinger. Besøkstall 2020 (januar): 2 131 personer.
- Fra 4. juli–9. november: *Slottet + Munch.* Utstillingen viste Munchs litografier sammen med trykksteinene han brukte til å skape verkene. Den var et samarbeid mellom Det kongelige hoff, Munchmuseet og kurator og designer Bård Lie Thorbjørnsen. Utstillingen ble tatt meget godt imot av publikum og kritikere. Utstillingen ble vurdert i Kunstavisen og kunstitidsskriftet *Subjekt* og fikk gode kritikker. Besøktall 2020: 5 640 personer.

På grunn av pandemien måtte KunstStallen holde stengt store deler av 2020, noe som reduserte besøket med

Dronningen møtte studenter fra Kunsthøgskolen i Oslo i Dronning Sonja KunstStall.

The Metropolitan Opera strømmet konsert med sopranen Lise Davidsen fra Oscarshall.

55 prosent i forhold til året før. Visningen av *Slottet + Munch* ble sterkt forkortet, og planlagte arrangementer og konserter ble avlyst. Åtte omvisere har vært engasjert i Kunst-Stallen i løpet av året.

ANNEN FORMIDLING

Vi arbeider for å gjøre Kongehusets kulturarv tilgjengelig også på digitale flater, og i 2020 har vi trappet opp innsatsen på Facebook og Instagram med kanalen @dekongeligesamlinger.

I tillegg skjer en stadig større del av billettsalget til Oscarshall og Kunststallen nå som forhåndssalg på nett, noe som gjør det enklere for publikum å planlegge sine besøk.

Utlån av gjenstander og kunstverk til museer er et annet

ledd i arbeidet for å gjøre samlingene tilgjengelige for allmennheten. I 2020 har de kongelige samlinger lånt ut kunstverk til KODE kunstmuseer og komponisthjem, Museene i Sør-Trøndelag, Blaafarveværket, Oslo Bymuseum og Ringebu Prestegard.

ORGANISERING

Kulturformidlingen ivaretas av de kongelige samlinger, som også har ansvaret for drift av museumsbutikkene.

Inntekter og utgifter knyttet til kulturformidlingen føres i et eget regnskap, adskilt fra Civilisten. Utgifter til utstillinger, lønn til omvisere og andre driftskostnader blir dekket gjennom salg av billetter og suvenirer – i tråd med prinsippene som tidligere har blitt vedtatt. Fagrådet for de kongelige samlinger fungerer som rådgivende organ.

Kronprinsparets

virksomhet

Deres Kongelige Høyheter Kronprinsen og Kronprinsessens offisielle virke omfatter besøk og reiser i hele Norge og i utlandet og dekker et bredt spekter av aktuelle temaer og interesseområder.

Kronprinsparets offisielle program gjenspeiler områder de har engasjert seg i gjennom flere år. Felles for begge er et dypt engasjement for å styrke ungdom og deres muligheter. Kronprinsparets Fond arbeider for at ungdommer i Norge skal kunne delta i samfunnet, enten det er i utdanning, jobb eller på sosiale arenaer. Fondets eget prosjekt FLYT er et tilbud for ungdom i overgangen til videregående skole og har som mål å bidra til at flere gjennomfører videregående utdanning. Kronprinsparet arbeider også mye med klima- og miljøspørsmål, særlig havets helse og klimaforandringene.

Kronprinsparet ønsker å bidra til å skape gode møteplasser på tvers. I 2020 var det i lange perioder vanskelig å arrangere fysiske møter, så Kronprinsen og Kronprinsessen la til rette for digitale møteplasser og inviterte mennesker med ulik bakgrunn «hjem» til Skaugum.

Selv med de begrensningene pandemien førte med seg, prioriterte Kronprinsparet også å reise ut i landet for å møte folk der de bor, fra Agder i sør til Alta i nord, når dette var mulig. Kongeskipet ble tatt i bruk for å besøke seks ulike fylker i september, og Kronprinsen besøkte også Jan Mayen på invitasjon fra Luftforsvaret. 75-årsmarkeringen for frigjøringen preget også Kronprinsens år, med flere reiser i Norge og utlandet.

Kronprinsparet utfører normalt flere oppdrag i utlandet for regjeringen i løpet av et år. Fremme av norsk næringsliv og kultur samt utvikling av bilaterale relasjoner står sentralt ved disse besøkene. Dette begrenset seg i 2020,

men Kronprins Haakon avla et offisielt besøk til Mosambik der et langt bilateralt samarbeid, bistand, ren energi og internasjonalt samarbeid om hav sto sentralt.

Kronprinsessen har fulgt opp sin rolle som ambassadør for norsk litteratur i utlandet. 2 560 tyske bokhandlere mottok et julebrev fra Kronprinsessen som inspirasjon til fortsatt satsing på norsk litteratur. Som beskytter for Rådet for psykisk helse har Kronprinsessen sammen med Kronprinsen vært særlig opptatt av hva pandemien gjør med folkehelsen og har gjennomført flere digitale møter for å følge opp de unge med tanke på psykisk helse.

STØTTEAPPARAT

Det kongelige hoff yter tjenester for Kronprinsparet og deres familie innenfor alle Hoffets ansvarsområder. Dette omfatter blant annet husholdtjenester, forvaltningsmessige og driftstekniske tjenester knyttet til Skaugum hovedhus, sjåførtjenester, gartnertjenester, prosjektledelse, regnskapsføring og juridisk rådgiving.

Ved Skaugum hovedhus, som er Kronprinsparets bosted, er det tilknyttet tolv årsverk fra Hoffet. Disse omfatter yrkesgrupper som kammertjeneste, kokk, driftstekniker, renholder, huskoordinatør og aktivitetskoordinatør.

EIENDOMSFORHOLD

Helt siden Kongefamilien ervervet Skaugum i Asker på 1920-tallet, er det blitt brukt som Kronprinsparets residens. Kronprins Olav og Kronprinsesse Märtha var de første som bodde der. Skaugum er privat bolig, men brukes også til representasjon i offisielle sammenhenger og er arbeidsplass for staben på Skaugum.

Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsparet, er det lagt inn midler i

Kronprinsessen tok imot da skolebarn fraktet 6 000 barnebøker til Deichmans nye bibliotek i Bjørnvika.

apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum. Hovedhuset på Skaugum består, foruten selve bygningen, av garasje med tilhørende leiligheter, parken rundt bygget og naturlig tilhørende veinett og parkeringsplasser for aktiviteten i tilknytning til hovedhuset. Apanasjen dekker kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av Skaugum og varekostnader knyttet til forvaltning og drift. Kronprinsparets apanasje for 2020 var 10 427 000 kroner. Det er benyttet/avsatt 8 217 181 kroner til drift, vedlikehold og utvikling, inkludert renter og avdrag på rehabiliteringslån samt hushold. Det er avsatt 2 400 000 kroner

til Kronprinsparet privat. Dette dekker også innkjøp av offisielle antrekk.

Eiendommen omfatter også Skaugum gård, som er Kronprinsens enkeltpersonforetak for all drift knyttet til gårds-eiendommen. Inntektene til Skaugum gård består i hovedsak av leieinntekter. Inntektene kommer fra utleie av tolv boenheter, lager og jordbruks- og beiteareal. For å skille mellom administrasjon av aktivitetene i Skaugum gård og Hoffets arbeid knyttet til Skaugum hovedhus, ivaretar en ekstern aktør all forvaltning av utleieforholdene knyttet til

alle boenhetene på Skaugum gård. For andre nødvendige forvaltningsoppgaver som utføres, belastes 20 prosent av lønnskostnadene til en ansatt ved Kronprinsparets private stab enkeltpersonforetaket. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltpersonforetaket.

Kronprinsparet eier og disponerer også eiendommer som brukes til ferie og rekreasjon. Disse eiendommene omfatter en hytte i Uvdal, som er eid og benyttes av Kronprinsparet. Kronprinsparet eier også Flatholmen ved Risør. Denne hytta leies ut som fritidseiendom. På Dvergsøya i Kristiansand leier Kronprinsparet en hytte av kommunen som benyttes til ferie og rekreasjon. Kronprinsparet eier også halve fritidseiendommen til Marit Tjessem, og det er Marit Tjessem som disponerer den.

ANDRE SÆRSKILTE FORHOLD

Ut fra en sikkerhetsmessig vurdering har Politiet besluttet at Kronprinsparet bor på sperret adresse. Som en konsekvens av dette er opplysninger om Kronprinsparets eiendomsforhold ikke søkbare i offentlige registre. Det er likevel ønskelig å utvise åpenhet om disse forholdene så langt det er mulig.

Det er inngått en egen leieavtale mellom Politiet og Kronprinsen på to private eiendommer.

Kronprinsen tar farvel med Kristiansund fra dekket på Kongeskipet.

Kongelig dagbok 2020

I løpet av et vanlig år deltar medlemmer av Kongefamilien på rundt 700 arrangementer og audienser, og de gjennomfører et stort antall møter. Året 2020 var ikke noe vanlig år.

Den 12. mars stengte Norge ned. Det kongelige hoff avlyste alt offisielt program. Kongeparet var i karantene etter sitt statsbesøk til Jordan.

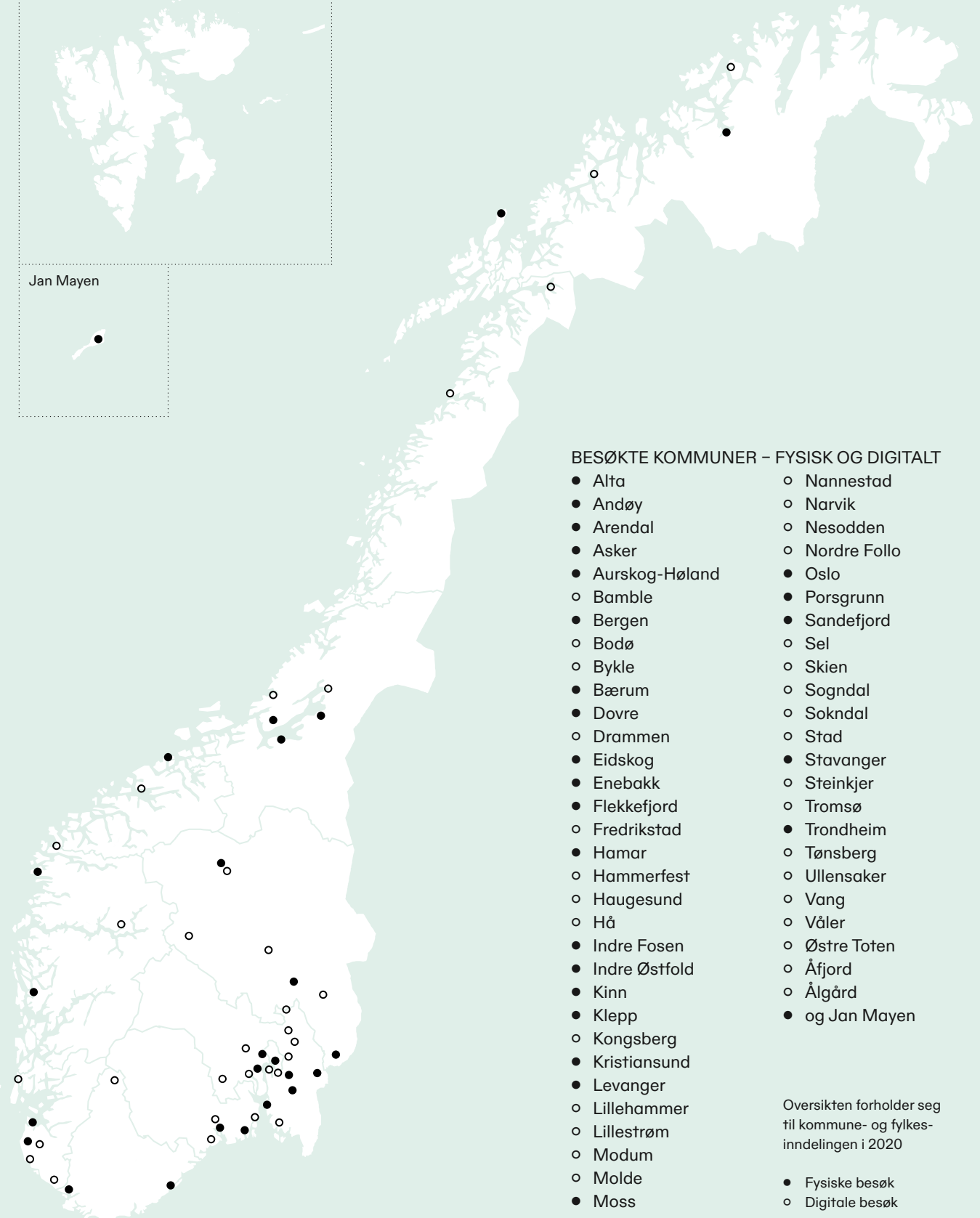
Men det tok ikke lang tid før Kongefamilien var i aktivitet igjen. De mange reisene og møtene med mennesker som normalt fyller programmet, ble erstattet med digitale møter og besøk – fra skjerm til skjerm – landet over. I løpet av året hadde Kronprinsparet over 40 digitale møter med representanter for mer enn 30 samfunnssektorer, fra helsearbeidere og butikkansatte til medarbeidere i barnevernet og studenter. Fysiske besøk ble også prioritert, når smitteverniltak tillot det.

Alle møter og audienser framkommer ikke på de neste sidene, men oversiktene gir et godt innblikk i omfanget og bredden i De kongeliges virke i 2020.

I LØPET AV 2020 BESØKTE KONGEFAMILIEN

- Alle våre elleve fylker
- Jan Mayen og 24 kommuner (pluss ytterligere 31 digitalt)
- Fire land (pluss syv digitalt)
- Deltok på 381 arrangementer
- Sendte digitale hilsener til syv arrangementer og organisasjoner
- Var vertskap for 440 gjester

BESØKTE KOMMUNER – FYSISK OG DIGITALT

● Alta	○ Nannestad
● Andøy	○ Narvik
● Arendal	○ Nesodden
● Asker	○ Nordre Follo
● Aurskog-Høland	● Oslo
○ Bamble	● Porsgrunn
● Bergen	● Sandefjord
○ Bodø	○ Sel
○ Bykle	○ Skien
● Bærum	○ Sogndal
● Dovre	○ Sokndal
○ Drammen	○ Stad
● Eidskog	● Stavanger
● Enebakk	○ Steinkjer
● Flekkefjord	○ Tromsø
○ Fredrikstad	● Trondheim
● Hamar	○ Tønsberg
○ Hammerfest	○ Ullensaker
○ Haugesund	○ Vang
○ Hå	○ Våler
● Indre Fosen	○ Østre Toten
● Indre Østfold	○ Åfjord
● Kinn	○ Ålgård
● Klepp	● og Jan Mayen
○ Kongsberg	
● Kristiansund	
● Levanger	
○ Lillehammer	
○ Lillestrøm	
○ Modum	
○ Molde	
● Moss	

Oversikten forholder seg til kommune- og fylkesinndelingen i 2020

- Fysiske besøk
- Digitale besøk

Kronprinsregenten besøkte sementprodusenten Norcem i Brevik 15. januar.

JANUAR

- 3. Ari Behns gravferd, Oslo, HMK HMD KPH KPM PML PA
- 10. Statsråd, KPR
- 13. Foredrag om hav med Per Anders Todal, KPR
- 13. Besøk til Flyktninghjelpens hovedkontor, Oslo, KPR
- 15. Bedriftsbesøk til Norcem, Porsgrunn, KPR
- 16. Barneboktog til Deichman Bjørvika, Oslo, KPM
- 18. Åpningen av Bergens 950-årsjubileum, KPR
- 20. Arbeidslunsj med NHO, KPR
- 22.-23. 75-årsmarkering for frigjøringen av Auschwitz-Birkenau, Jerusalem, KPR
- 24. Statsråd, HMK KPH
- 27. Audiens for Mongolias president, KPR
- 26.-27. 75-årsmarkering av Holocaust, Auschwitz, KPR
- 28. Lunsj for diplomater, HMK KPH
- 29. Styremøte i Kronprinsparets fond, KPH

- 30. Lunsj for Høyesterett, HMK KPH
- 31. Statsråd, HMK KPH
- 31. Lunsjmøte om polarisering, KPH

HMK	Hans Majestet Kongen
HMD	Hennes Majestet Dronningen
KPR	Hans Kongelige Høyhet Kronprinsregenten
KPH	Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen
KPM	Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen
PIA	Hennes Kongelige Høyhet Prinsesse Ingrid Alexandra
PSM	Prins Sverre Magnus
PML	Prinsesse Märtha Louise
PA	Prinsesse Astrid, fru Ferner

Luffforsvaret inviterte Kronprinsregenten til Jan Mayen 25. februar.

Kong Harald fulgte NM på ski i Drammen 2. februar.

FEBRUAR

2. NM på ski, Drammen, HMK
3. Styremøte i Queen Sonja Print Award, HMD
4. Audiens for Danmarks Folketings formann, HMK
4. Utdeling av Nasjonalforeningen for folkehelsens forskningspriser 2020, Oslo, HMK
4. Afternoon Tea for styret i Queen Sonja Print Award, HMD
7. Statsråd, HMK
- 11.-13. Offisielt besøk til Mosambik, KPH
11. Mottakelse for mottakere av Kongens Fortjenstmedalje, HMK HMD
11. Åpning av Norsk Idretts Æresgalleri, Bærum, HMK
12. Utdeling av Edvard Munch Art Award, Oslo, HMD
13. Høytidelig audiens for Vietnams nye ambassadør, HMK
13. Høytidelig audiens for Tadsjikistans nye ambassadør, HMK
13. Høytidelig audiens for Andorras nye ambassadør, HMK
14. Statsråd, HMK KPH
- 22.-23. Ski Tour 2020, Trondheim, PA
24. Audiens og lunsj for Ghanas president, KPR
25. Besøk til Jan Mayen, KPR
27. Besøk til aktivitetshuset Fellesverket, Sandvika, KPM
27. Åpning av utstillingen «Opplyst» på Nasjonalbiblioteket, Oslo, KPR
28. Statsråd, KPR
28. VM på skøyter, Hamar, KPR

Dronning Sonja ved Jesu dåpssted ved bredden av Jordanelven.

Kongeparet hilser på jordanske og syriske fotballjenter i Salt.

Statsbesøk til Jordan: Kongeparet ønskes velkommen av Deres Majestet Kong Abdullah og Dronning Rania og Hans Kongelige Høyhet Kronprins Hussein.

Kronprins Haakon avla offisielt besøk til Mosambik 12. og 13. februar.

MARS

2.	Ekstraordinært statsråd, KPR	18.	Ekstraordinært statsråd, HMK KPH
2.-4.	Statsbesøk til Jordan, HMK HMD	19.	Møte i Surfekomiteen, KPH
5.	Åpning av «Spaceship Aurora» ved Andøya Space Center, KPR	20.	Statsråd, HMK KPH
6.	Åpning av Borealis vinterfestival og Finnmarksløpet 2020, Alta, KPH	20.	Videomøte med Helsedirektoratet, KPH
6.	Åpning av NHO Arktis' årskonferanse, Alta, KPH	24.	Videomøte med Folkehelseinstituttet, KPH
6.	Statsråd, HMK	24.	Videomøte med Haukeland sykehus, KPH
9.	Møte i Kronprinsesse Märthas Minnefond, PA	26.	Videomøte med Heimevernet, KPH
9.	Lunsj i Kronprinsesse Märthas Minnefond, HMK PA	26.	Videomøte med Barnevernet, KPH
9.	Besøk til mentorprogrammet Catalyst, Oslo, KPH	26.	Styremøte i Kronprinsparets fond, KPH
10.	Åpningen av Statpedkonferansen, Oslo, KPH	27.	Statsråd, HMK KPH
13.	Statsråd, HMK KPH	31.	Videomøte med ansatte i renholdsbransjen, KPH
15.	Ekstraordinært statsråd, HMK KPH		

Kongeparet sendte påkehilsen fra Kongsseteren på Voksenkollen i Oslo.

APRIL

1. Videomøte med ansatte i dagligvarebransjen, KPH
1. Statsråd, HMK KPH
2. Videomøte med Kirkens Bymisjon, KPH KPM
3. Statsråd, HMK KPH
8. Statsråd, HMK KPH
8. Videomøte med Røde Kors, KPH KPM
9. Digital hilsen til åpningen av den globale dugnaden «the Global Hack», KPH
15. Statsråd, HMK KPH
16. Videomøte med FN's utviklingsprogram, UNDP, KPH
17. Statsråd, HMK KPH
20. Videomøte med to lærere og en representant for utdanningsforbundet, KPH KPM
21. Videomøte med LO og NHO, KPH
21. Videomøte med bedriftsledere i små og mellomstore bedrifter, KPH
22. Statsråd, HMK KPH
23. Videomøte med representanter for NAV, KPH KPM
23. Videomøte med permitterte arbeidstagere, KPH KPM
24. Statsråd, HMK KPH
27. Videomøte med Rådet for psykisk helse, KPH KPM
28. Videomøte med MiRA-senteret, HMD
29. Statsråd, HMK KPH

Kronprinsfamilien vandret ned alleen på Skaugum på 17. mai – til porten der de møtte representanter for elever, kor og korps.

Kronprins Haakon åpnet Deichmans nye bibliotek i Bjørvika 18. juni.

MAI

6. Videomøte med DD.KK.HH. Kronprinsesse Victoria og Prins Daniel av Sverige, KPH KPM 7. Statsråd, HMK KPH 7. Videomøte med Den globale vaksinealliansen, CEPI, KPH KPM 8. Markering av frigjøringsdagen og den nasjonale veteran-dagen, Akershus festning, HMK HMD KPH KPM 12. Statsråd, HMK KPH 12. Digital hilsen i anledning Den internasjonale sykepleier-dagen, HMD 14. Videomøte med 17. mai-komiteer, KPH 15. Videomøte med barneskoleklasse, KPH KPM	15. Videomøte med russepresidenter, KPH KPM 17. 17. mai-markering i Asker, KPH KPM PIA PSM 17. 17. mai-markering i Oslo, HMK HMD KPH KPM PIA PSM 19. Møte i Surfekomiteen, KPH 20. Statsråd, HMK KPH 20. Digital hilsen til åpningen av Festspillene 2020, HMD KPH 26. Statsråd, HMK KPH 26. Styremøte i Queen Sonja Print Award, HMD 27. Videomøte med norske entreprenører og Innovasjon Norge, KPH 29. Statsråd, HMK KPH

JUNI

3. Videomøte med Samarbeidsrådet for tros- og livssyns-samfunn, KPH 3. Videomøte med Kronprinsparets Fond og ungdom engasjert i fondets prosjekter, KPH 5. Besøk til Havforskningsinstituttet og Røt nasjonalpark i anledning Verdens miljødag, Arendal, KPH 5. Statsråd, HMK 9. Styremøte i Kronprinsparets Fond, KPH 9. Audiens med Oslo-Filharmonien, HMD 12. Statsråd, HMK KPH 12. Digital audiens med Den Norske Opera & Ballett, HMD 12. Digital hilsen til åpningen av Utenriksdepartementets utstilling om Sikkerhetsrådssalen i FN, HMD	12. Digital mottakelse i anledning avslutning av Sikkerhetsråds kampanjen, Oslo, KPH 16. Åpning av Klimahuset ved Naturhistorisk museum, Oslo, KPH 17. Innovasjonstalen 2020, Oslo, KPH 18. Videomøte om arbeidet mot rasisme og diskriminering, KPH 18. Åpning av Deichman Bjørvika, Oslo, KPH 19. Statsråd, HMK KPH 19. Videomøte i Surfekomiteen, KPH 22. Høytidelig audiens for Irans nye ambassadør, HMK 22. Høytidelig audiens for Sri Lankas nye ambassadør, HMK 23. Statsråd, HMK KPH 26. Digital hilsen til Foreningen for hjertesyke barn, KPR

Dronningen i samtale med Den Norske Opera & Ballett 12. juni.

AUGUST

14. Statsråd, HMK KPH 19. Oslo-Filharmoniens sesongåpning, HMD 19. Møte med Guri Hjeltnes og Sigurd Stenwig i anledning Flyktningeruta, KPH 24. Audiens for NATOs generalsekretær, HMK HMD	26.–28. Flyktningeruta, KPH 27. Høytidelig audiens for Perus nye ambassadør, HMK 27. Høytidelig audiens for Indias nye ambassadør, HMK 27. Høytidelig audiens for Sveits' nye ambassadør, HMK 28. Statsråd, HMK

SEPTEMBER

1. Åpning av Nordfundkonferansen, KPH 1. Styremøte i Kronprinsparets Fond, KPH 1. Styremøte i Queen Sonja Print Award, HMD 2. Møte med Gro Harlem Brundtland i anledning Flyktningeruta, KPH 4. Statsråd, HMK KPH 5. Prins Sverre Magnus' konfirmasjon, HMK HMD KPH KPM PML PIA MBH PSM 8. Besøk til Askim om pandemisituasjonen i Indre Østfold, KPH 8. Besøk til Rygge kirke i anledning 900-årsjubileet, KPH 9. Besøk til grønnsaksprodusenter i Stokke, Sandefjord, KPH 9. Besøk til Hjerleid skole og håndverkssenter, Dovre, HMD 10. Besøk til mediebransjen, Flekkefjord, KPH	10. Audiens for barn fra Blå Kors Barnas stasjon i Kristiansand, HMK 11. Statsråd, HMK 15. Besøk til utdanningssektoren, Kristiansund, KPH KPM 16. Besøk til frivilligheten i Florø, KPH KPM 17. Besøk til olje- og energibransjen, Stavanger, KPH KPM 21. Statsråd, HMK KPH 21. Lunsj i Prinsesse Märtha Louises Fond, HMK HMD 23. Digital åpning av Nordic Edge 2020, Stavanger, KPH 24. Debarkering av KS Norge, HMK HMD KPH 25. Statsråd, KPR 25. Markering av ferdigstillingen av Tuengen Allé, Maihaugen, på Lillehammer, HMD

Dronningen besøkte Hjerleid skole og håndverkssenter på Dovre 9. september.

Kronprinsregenten holdt frontalen under Stortingets høytidelige åpning 2. oktober i Kongens sykefravær.

OKTOBER

2.	Stortingets høytidelige åpning, KPR HMD	16.	Statsråd, KPR
5.	Statsråd, KPR	19.	Åpning av Stadsbygd omsorgsenter, Indre Fosen, KPR
5.	Samtale med forfatter Geir Gulliksen om romanen «Bli snill igjen», Oslo, KPR KPM	19	Besøk til gründerbedrifter, Indre Fosen, KPR
7.	Audiens og lunsj for vinneren av Queen Sonja Print Award 2020, HMD	20.	Besøk til Falstadsenteret, Levanger, KPR
8.	Høytidelig audiens for Estlands nye ambassadør, KPR	20.	Styremøte i Queen Sonja Print Award, HMD
8.	Høytidelig audiens for Spanias nye ambassadør, KPR	22.	Besøk til Riksteatret og forestillingen «Blokk til blokk», Oslo, KPR
8.	Møte i Surfekomiteen, KPR	22	Åpning av «Impulser» – kulturhistorisk utstilling på Maihaugen, Lillehammer, HMD
9.	Statsråd, KPR	22.	Digital markering av Global Dignity Day, KPR
11.	Festgudstjeneste med markering av nytt kirkemøte, nytt kirkeråd og ny preses, Nidarosdomen, KPR	23.	Digital markering av FN-dagen 2020, Oslo, KPR
13.–14.	Besøk til Etterretningstjenesten i Nord-Norge, KPR	23.	Statsråd, KPR
15.	Besøk til Norsk Film og forhåndsvisning av «Den største forbrytelsen», Oslo, KPR	24.–25.	NM i surfing, KPR KPM PIA PSM
16.	Digital hilsen til lanseringsseminaret i anledning Norges satsing under FNs havforskningstiår, Lysaker, KPR	29.	Lunsjmøte med Helse- og omsorgsdepartementet, Helse- direktoratet og Folkehelseinstituttet om koronasituasjonen, KPR HMD
		29.	SIKT2020 digitalt fra Skaugum, KPR
		30.	Statsråd, KPR

NOVEMBER

2.	Samtale med studenter fra Kunsthøgskolen i Oslo, Dronning Sonja KunstStall, HMD	16.	Styremøte i Kronprinsparets Fond, KPH
5.	Møte med representanter for seks kulturinstitusjoner, HMD	19.	Digitalt hilse til Stiftelsen Music Norways digitale innspillmøte for musikkbransjen, KPH
5.	Høytidelig audiens for Thailands nye ambassadør, HMK	19.	Videomøte med ordførerne i kommunene Bodø, Sokndal og Våler, KPH
5.	Høytidelig audiens for De forente arabiske emiraters nye ambassadør, HMK	20.	Audiens for Republikken Estlands president, KPH
5.	Høytidelig audiens for Hellas' nye ambassadør, HMK	20.	Statsråd, HMK KPH
6.	Statsråd, HMK KPH	25.	Digitalt feltbesøk med Flyktninghjelpen, KPH
10.	Statsråd, HMK KPH	26.	Digitalt besøk til Hammerfest kommune, KPH
13.	Statsråd, HMK KPH	27.	Statsråd, HMK KPH

Dronning Sonja møtte studenter fra Kunsthøgskolen i Oslo i Dronning Sonja KunstStall 2. november.

Prinsesse Ingrid Alexandra ønsket velkommen til adventsfunnd i Slottskapellet 20. desember.

DESEMBER

3.	Digital hilsen til markeringen av FNs dag for frivillighet, Oslo, KPH	14.	Digitalt førjulsbesøk om mental helse, KPH KPM
4.	Statsråd, HMK KPH	15.	Audiens for Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet om koronasituasjonen, HMK HMD
6.	Besøk til gatemiljøet i Oslo, KPH KPM	17.	Høytidelig audiens for Tunisias nye ambassadør, HMK
7.	Videohilsen til Norske Kvinners Sanitetsforening, PA	17.	Høytidelig audiens for Japans nye ambassadør, HMK
9.	Digitalt besøk til Institutt for samfunnsforskning, Oslo, KPH	18.	Statsråd, HMK KPH
9.	Digitalt førjulsbesøk til studenter i Oslo, Bergen og Trondheim, KPH KPM	21.	Statsråd, HMK KPH
10.	Digitalt førjulsbesøk til et pensjonistektepar i Sel i Gudbrandsdalen, KPH KPM	20.	Adventsprogram fra Slottskapellet, HMK HMD KPH KPM PIA PSM
11.	Statsråd, HMK KPH	22.	Besøk til Oslo Krisesenter, HMD

Året som ble

annerledes

Den 12. mars stengte Norge ned. Koronapandemien var et faktum. Kongefamiliens offisielle program ble avlyst og strenge smittevern-tiltak innført på de kongelige eiendommene. Men med et sterkt ønske om å være til stede og bidra også i denne situasjonen, var Kongefamilien snart i arbeid igjen – digitalt.

I stedet for å planlegge for besøk rundt i landet, gikk Det kongelige hoff i gang med å legge til rette for digitale møter, videohilsener og virtuelle reiser. Og Hans Majestet Kongen ledet statsråd fra Kongsseteren.

STATSRÅD FRA HJEMMEKONTORET

Kongeparet hadde nylig vært på statsbesøk til Jordan da nedstengingen kom og var i karantene på Kongsseteren. Kong Harald ledet statsråd over telefon fra hjemmekontoret, mens Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen, statsministeren og statsråder var samlet på Slottet.

TAKK TIL VIKTIGE GRUPPER

Det ble arrangert digitale møter med organisasjoner og grupper som gjorde en spesielt viktig innsats. I løpet av året gjennomførte Kronprinsparet mer enn 40 slike møter med representanter fra over 30 samfunnssektorer. Aller først ut var Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet og ansatte i helsesektoren.

– Arbeidet dere på sykehusene gjør, og den innsatsen som hele helsesektoren gjør, er utrolig viktig for oss alle sammen. Det er en fellesinnsats i helsesektoren nå som det står respekt av. På vegne av alle oss andre i samfunnet, vil jeg si at vi setter veldig pris på den innsatsen dere gjør, og at vi står bak hele helsevesenet, sa Kronprinsen i sitt møte med ansatte på Haukeland sykehus.

Ansatte i matbutikker, renholdere, lærere, ansatte i barnevernet og i NAV, soldater i Heimevernet, religiøse ledere og LO og NHO var også blant de som fortalte om sin hverdag over dataskjermen.

Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsessen er beskytter for Rådet for psykisk helse og har vært spesielt opptatt av hvordan sårbare grupper blir påvirket av pandemien. I møte med Kirkens Bymisjon sendte Kronprinsesse Mette-Marit en hilsen:

– Vi vil gjerne sende en hilsen fra oss til de dere treffer der ute. Det er nok mange som er bekymret og redde, kanskje særlig blant de eldre, og de sender vi en ekstra god tanke til nå. Den omsorgen som dere viser dem i denne situasjonen, er viktig.

TALTE FRA KONGSSETEREN

Fra Kongsseteren holdt Kongen tale til landet 15. mars. I en situasjon med den mest omfattende nedstengningen av landet siden andre verdenskrig, la Kongen vekt på at Norge er et tillitssamfunn.

– Nå er det et særskilt behov for å vise hverandre tillit. Både til at hver og en tar ansvar for å hindre spredning av smitte, og til at landets myndigheter tar gode og kloke beslutninger, sa Kongen.

Han ba samtidig folk om å være ekstra vennlige mot hverandre i denne vanskelige tiden.

– Til slutt vil jeg minne om at alle trenger litt ekstra vennlighet i denne tiden. Sammen står vi i dette. Og sammen skal vi klare å komme gjennom det som ligger foran oss.

Kongeparet tilbrakte påsken på Kongsseteren på Voksenkollen i Oslo, og derfra sendte de en videohilsen med ønske om en riktig god påske.

– Snart kan vi alle gi hverandre en god klem igjen, avsluttet Dronning Sonja. Dessverre skulle det gå lenger tid enn Dronningen håpet på.

EN ANNERLEDES 17. MAI

Da barnetogene ble avlyst landet over, var det mange som spurte seg hva slags 17. mai dette ville bli. For første gang siden 1906 – krigsårene unntatt – kunne ikke Kongefamilien ta imot barnetoget i Oslo fra Slottsbalkongen. Kronprinsfamilien kunne ikke hilse barnetoget i Asker utenfor Skaugum. Men alle ønsket å feire 17. mai, og Slottsbalkongen skulle ikke stå tom.

Over hele Norge fant man alternative måter å markere nasjonaldagen på, og ett element skulle samle hele landet: Klokken 13.00 skulle vi synge «Ja, vi elsker» – på gaten, i skogen, på fjellet, fra vinduer og balkonger. Hver for oss. Sammen.

Hans Majestet
Kong Harald ledet statsråd
fra hjemmekontor på
Kongsseteren.

Da klokken nærmet seg 13.00, sto fanene til 74 Oslo-skoler oppstilt på Slottsplassen, sammen med barn fra 125-årsjubilentene Grünerløkka og Vålerenga skoler. Gardens musikkorps, Det Norske Solistkor, Sølvguttene og Det Norske Jentekor var også på plass, og rett før klokken slo, kom Kongefamilien ut på balkongen. Anført av korene sang Kongefamilien «Ja, vi elsker» sammen med resten av nasjonen.

Så dro Kongeparet og Kronprinsparet på overraskelsesbesøk. Kongen og Dronningen tok plass i A1 – tett fulgt av Kronprinsen og Kronprinsessen i A5, og i de åpne vete-ranbilene kjørte de ut av Slottets hovedport og nedover Karl Johans gate.

Turen gikk til Kampen omsorgssenter, Sofienberghjemmet på Grünerløkka og Ullevål sykehus, og kortesen kom svært overraskende på de fleste. For å unngå at folk samlet seg, var ikke Kongefamiliens program offentliggjort.

LANGS KYSTEN MED KONGESKIPET

Når situasjonen tillot det, ble det også fysiske besøk i 2020 – alltid med smitteverntiltak på plass. Det mest omfattende av dette var en reise til seks ulike fylker to uker i september, og Kongeskipet Norge ble brukt som base på turen. Formålet var å møte mennesker og miljøer, lytte

Kongen leder statsråd fra Kongsseteren 8. april 2020. Kronprinsen er til stede på Slottet. For å sikre smittevernet er statsrådet beslutningsdyktig, men ikke fulltallig, og oppsettet er uvanlig.

til deres erfaringer og lære om utfordringene de har hatt etter at pandemien traff landet.

Reisen ble innledet i Indre Østfold. Kommunen hadde opplevd en stor smitteøkning, og Kronprinsen fikk høre om utfordringer og tiltak. I Stokke møtte han grønnsaksbønder for å få vite mer om hvordan landbruksnæringen har opplevd koronasituasjonen, og i Flekkefjord var medier og kommunikasjon under pandemien temaet.

I Kristiansund sluttet Kronprinsessen seg til, og sammen møtte Kronprinsparet lærere og elever, studenter og kunstnere for å høre om deres opplevelser. I Florø lyttet Kronprinsparet til hvilke erfaringer ulike frivillige organisasjoner har gjort seg, før reisen ble avsluttet hos olje- og energinæringen i Stavanger.

ADVENT

Da det nærmet seg jul, reiste Kronprinsparet også på julebesøk digitalt. Tre studenter fikk besøk på hver sin hybel, og et eldre ektepar i Gudbrandsdalen fikk besøk i sin stue. Kronprinsparet møtte også personer som lever med psykisk sykdom.

En overraskelse ble sendt til hver og en i forkant av møtene: en juleeske forberedt på Slottets kjøkken med alt fra hjemmelaget gløgg og pepperkaker til konfekt med bringebær. På Skaugum fikk Kronprinsparet servert det samme til møtene, og dermed kunne de hygge seg med godsakene «sammen».

Det ble også mulig med to fysiske førjulsbesøk. Dronning Sonja besøkte Oslo krisesenter, mens Kronprinsparet tok turen til =Oslos kafé, =kaffe, for et møte med represen-

tanter for gatemiljøet i byen.

Fjerde søndag i advent åpnet Kongefamilien dørene til en førjulsstund i Slottskapellet i form av en egen TV-produksjon fra Det kongelige hoff, delt i Kongehusets kanaler og sendt på NRK og TV2. Hennes Kongelige Høyhet Ingrid Alexandra åpnet sendingen:

– Velkommen til oss her i Slottskapellet. I år har vi lyst til å dele en adventsstund med dere. Jeg håper dere får en fin opplevelse sammen med oss.

Både Kongeparet og Kronprinsfamilien var til stede sammen med Oslos biskop Kari Veiteberg og artister som bidro med kjære toner som «Romjulsdrøm», «Nordnorsk julesalme» og «Deilig er jorden».

Å HÅPE ER EN MÅTE Å LEVE PÅ

Pandemien var selvfølgelig helt sentral i Kong Haralds tale nyttårsaftnen. Kongen snakket om savnet av hverdagen, av familie og venner, og om utfordringene mange står overfor. Han avsluttet slik:

– Vi har kommet gjennom store prøvelser før.

En dag skal vi se oss tilbake og spørre hverandre: Hvordan i all verden klarte vi dette?

Da skal vi vite med oss selv at vi klarte det fordi vi tok i bruk alt det beste – i hver enkelt av oss, i samfunnet vårt, i demokratiet vårt. Vi skal vite med oss selv at vi kom oss gjennom fordi vi aldri ga opp håpet.

For det å håpe er en måte å leve på.

Håp er vilje, håp er handling.

Håp er å feste blikket på noe som gir oss mening – og følge det.

Håpet skal bære oss alle inn i 2021.

Jeg ønsker hver og en av dere et godt nytt år!

17. mai dro Kongeparet på overraskelsesbesøk i veteranbilen A1.

Faner fra 74 Oslo-skoler stilte opp på Slottsplassen 17. mai.

75 år siden frigjøringen

Den 8. mai 1945 var andre verdenskrig over i Europa. De alliertes seier var et faktum, og i Norge var fem års nazistisk okkupasjon endelig omme. I 2020 markerte vi at det var 75 år siden frigjøringen etter andre verdenskrig.

«I dag feirer vi freden, friheten og folkestyret vårt.
Vi feirer samholdet og tilliten mellom oss.
Nå skal vi gå videre sammen – med handlekraft
og ny bevissthet om det som betyr noe for oss.
Om alt vi lever av – og for.»

– Kong Harald på Akershus festning 8. mai 2020.

Kongefamilien deltok ved en rekke markeringer i løpet av året – for å minnes dem vi mistet, takke dem som kjempet og løfte fram verdiene vi bar med oss videre: At alle mennesker er like mye verdt. At demokrati, fred og frihet er noe vi ikke må ta for gitt, men arbeide for hver dag.

HOLOCAUST

Den 27. januar 1945 ble konsentrasjonsleiren Auschwitz-Birkenau i det okkuperte Polen frigjort av soldater fra Den røde armé. Denne dagen har blitt anerkjent som den internasjonale Holocaustdagen. Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon deltok ved to minnemarkeringer: først i Jerusalem til seremoni ved minnestedet Yad Vashem og så i Auschwitz-Birkenau på 75-årsdagen for frigjøringen av utrydningsleieren. Statsoverhoder og kongelige fra mer enn 30 land tente lys til minne om dem som døde her.

Det er vanskelig å si presist, men antatt at mer enn 1,1 millioner mennesker ble myrdet i Auschwitz-Birkenau. De aller fleste var jøder. I tillegg ble også svært mange polakker, etniske minoriteter, homofile og politiske dissidenter myrdet her. Nesten alle norske fanger i Auschwitz var jøder. Bare 25 av de 772 norske fangene overlevde.

Ufattelige seks millioner mennesker ble drept i Holocaust.

SEREMONI PÅ AKERSHUS FESTNING

Både Kongeparet og Kronprinsparet var til stede under markeringen av Norges frigjøring på Akershus festning 8. mai. Hans Majestet Kong Harald talte om kampen for det frie, demokratiske samfunnet vi nyter i Norge i dag.

– I dag feirer vi freden, friheten og folkestyret vårt, sa

Kronprins Haakon gikk tre dagsetapper langs Flyktningeruta for å levendegjøre frigjøringshistorien.

Kronprinsen og hans reisefølge i samtale med tidsvitner fra andre verdenskrig.

Kongen. – Vi feirer samholdet og tilliten mellom oss. Nå skal vi gå videre sammen – med handlekraft og ny bevissthet om det som betyr noe for oss. Om alt vi lever av – og for. I en tid med mindre frihet for oss alle, en tid som er vanskelig for mange, skal vi også huske på å bygge opp hverandre. For nok engang har vi blitt minnet om hvor avhengig vi er av våre små og store felleskap. Vi skal hente ut det beste i hverandre – så hver og en kan få bidra på sin måte til å styrke landet vårt for fremtiden. Vi skal bygge Norge videre i kjærlighet.

LANGS FLYKTNINGERUTA

Den 26. august la Kronprins Haakon ut på en historisk vandring langs Flyktningeruta, fra Oslo til svenskegrensen. Målet med turen var å levendegjøre frigjøringshistorien. I tre dager fulgte Kronprinsen en av ruterne som ble brukt av flyktninger som søkte tilflukt i Sverige under krigen og av kurerer som fraktet informasjon og utstyr. I dag er Flyktningeruta en del av Den Norske Turistforenings Historiske vandreruter.

Kronprinsen gikk tre hele dagsetapper av den 120 km lange ruta sammen med Tonje Hagatun Nordengen, som er stabsoffiser ved Hærens våpenskole, og Ayesha Wolasmal – datter av en politisk flyktning fra Afghanistan. Turistforeningens generalsekretær Dag Terje Klarp Solvang var turlleder. Underveis møtte følget tidsvitner som selv måtte flykte som barn, etterkommere av grenseloser og personer som har kommet til Norge som flyktninger – i tillegg til noen av dem som holder Flyktningeruta levende.

HEDRET GRENSELOSENE

Rundt 50 000 nordmenn flyktet til Sverige under krigen. Mange av dem ble hjulpet av grenseloser og deres støttespillere. Fra Østfold i sør til Finnmark i nord ble det etablert fluktruter. Tyskerne kjente til at flyktninger ble hjulpet over grensen og patruljerte grenseområdene i stadig sterkere grad. Flere titalls grenseloser og hjelpere ble drept i tjeneste, henrettet eller døde i fangenskap. I Aurskog Høland er det reist en minnestein over grenseloser, kurerer og hjelpere. Den står til minne om alle som risikerte livet for å hjelpe andre i sikkerhet. Kronprins Haakon la ned blomster ved minnesteinen.

Malnes gård spilte en viktig rolle under flyktningetransporten, og om lag 1 000 flyktninger fikk hjelp av folk på gården. Kronprinsen møtte både etterkommere av grenseloser og et tidsvitne som selv ble hjulpet over grensen etter så vidt å ha unngått deportasjon til Auschwitz.

Reisefølget møtte også tre personer som har måttet flykte fra krig og konflikt i nyere tid. De delte sine historier om flukten fra krigen i Syria og fortalte hvordan de hadde opplevd å komme som flyktning til Norge. I dag er de alle frivillige i DNT og Røde Kors.

GRENSERØYS 53

Etter tre dager og seks mil kom Kronprins Haakon og følget hans fram til Grenserøys 53. For flyktningene som kom denne veien under krigen, var Grenserøys 53 en kjærkommen markering av at den farefulle ferden gjennom grensetraktene snart var over. På den andre siden ville de være i sikkerhet.

For Kronprins Haakon og reisefølget var Grenselosmuseet i

Eidskog endepunktet for den historiske vandringen.

FANGELEIREN FALSTAD

I oktober besøkte Kronprinsen den tidligere fangeleiren Falstad i Trøndelag. Mer enn 4 200 menn og kvinner fra 15 nasjoner satt i fangenskap her i krigsårene. De fleste var norske politiske fanger. Våren 1942 til høsten 1943 regnes som den mest brutale perioden i fangeleirens historie, med vold, slavearbeid og et stort antall henrettelser.

Etter den tyske kapitulasjonen ble Falstad omgjort til leir for personer dømt for landssvik. Da var det medlemmer av Nasjonal Samling, frontkjempere og andre mistenkt og dømt for å ha støttet nazistene som ble sendt hit. I dag er det museum og minnestein på Falstad. Det undervises om demokrati og menneskerettigheter i bygningene som en gang huset krigsfanger.

– Det er flott at ungdom får komme hit og gjenoppleve historien, sa Kronprins Haakon under sitt besøk, og fortsatte:
– På den måten blir vi minnet på hva friheten kostet, for det var mange som ofret mye for at vi kan ha den friheten. Vi kan ikke ta friheten for gitt.

Prinsesse Astrid forteller om hjemkomsten

Den 7. juni 2020 var det 75 år siden Kong Haakon, Kronprinsesse Märtha og barna vendte tilbake til Norge. Store menneskemengder ønsket Kongen og Kronprinsfamilien velkommen da de gikk i land.

Etter fem år i eksil var endelig hele Kongefamilien tilbake i Norge. Kong Haakon og Kronprins Olav hadde måtte reise til England sammen med den norske eksilregjeringen, mens Kronprinsesse Märtha og barna hadde flyktet til USA.

Den 5. juni 1945 gikk Kong Haakon om bord i HMS Norfolk i Edinburgh til lyden av «Ja vi elsker». To dager senere seilte skipet inn i Oslofjorden, og Kronprins Olav sluttet seg til dem. Han hadde, som Norges forsvarssjef, vendt hjem allerede 13. mai.

– Det var dårlig vær – så vi kunne ikke se land, minnes Prinsesse Astrid, fru Ferner. – Men jeg husker godt småbåtene som møtte oss ytterst i Oslofjorden. Det var vårt første møte med Norge. Alle båtene var pyntet med løv og norske flagg. Etter hvert som vi seilte innover fjorden mot Oslo, ble det flere og flere båter. Til slutt var det så mange båter at vi nærmest kunne gå tørrskodd i land.

– Bestefar var urolig og lurte på hvordan hjemkomsten ville bli. Hvordan ville folk ta ham imot? Hans nei til tyskerne

hadde ført til at mange nordmenn mistet livet i løpet av krigen. Han var dypt rørt over den varme velkomsten fra alle menneskene.

Prinsesse Astrid husker godt den enorme jubelen Kongefamilien ble møtt med da de gikk i land på Honnørbyggen i Oslo. – Det var overveldende.

– Da vi kom kjørende opp til Slottet gjorde det sterkt inntrykk å se alle de hoffansatte som hadde vært der da vi dro, stå i de åpne vinduene på Slottet for å ta oss imot. I vinduene var også alle venninnene våre som vi ikke hadde sett på fem lange år. De var hentet til Slottet for å møte oss – det gjorde sterkt inntrykk, forteller Prinsessen.

Kong Haakon talte på Rådhusplassen: – La oss ikke nå i gledens rus glemme at vi har et meget stort og vanskelig arbeid foran oss ved å skulle gjennomføre det som vi ønsker å skape her i landet, nemlig et fritt og godt samfunn for alle gode nordmenn, avsluttet Kong Haakon og ledet an i et nifoldig hurra for fedrelandet.

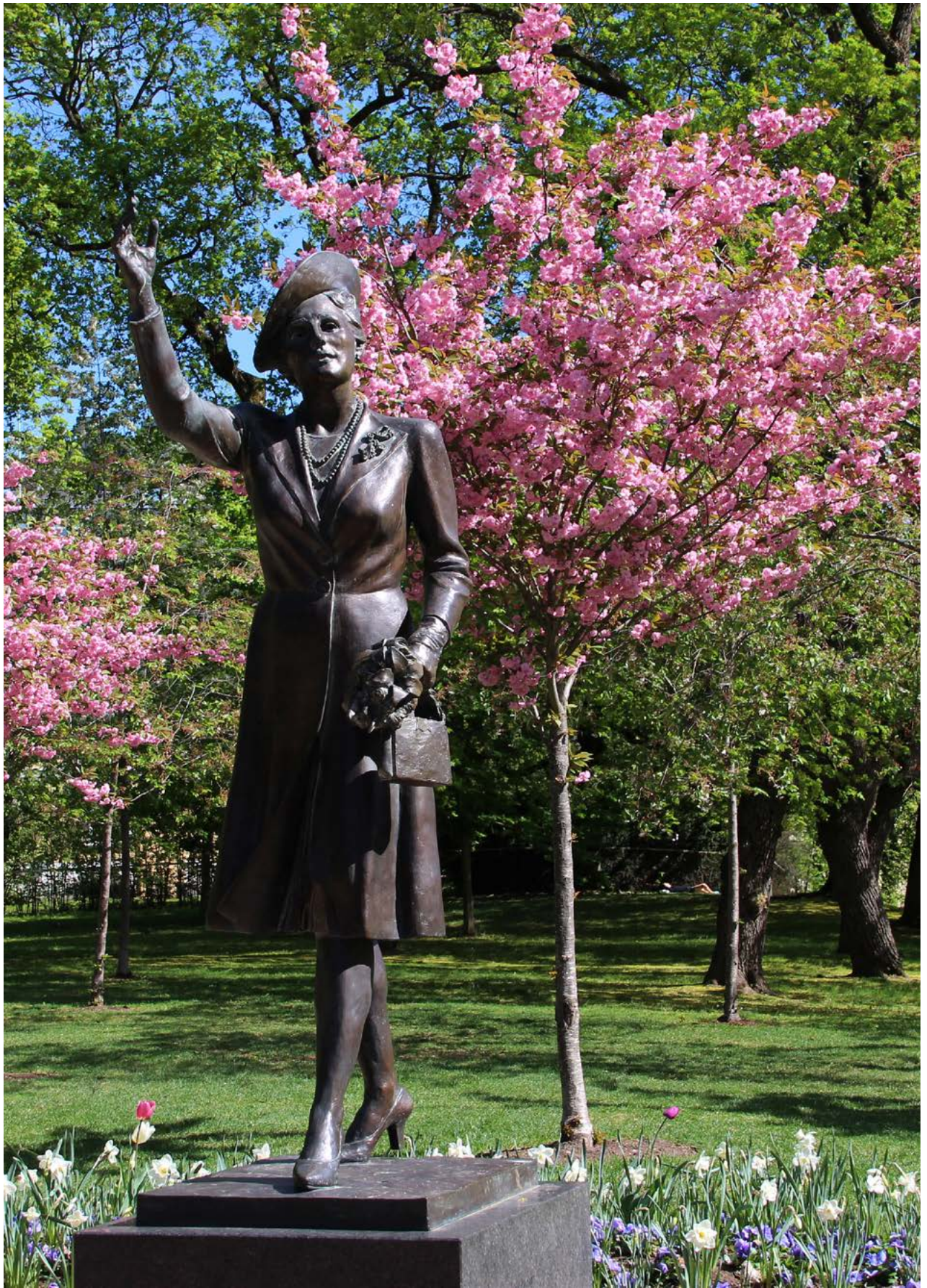
Kong Haakon og Kronprinsfamilien gikk i land på Honnørbrayen i Oslo 7. juni 1945.

Prinsesse Astrid, fru Ferner husker godt dagen familien kom tilbake til Norge etter andre verdenskrig.

Slottsparken – levende historie

Slottsparken omgir Slottet på alle kanter og preges av grønne gressbakker, blomstrende enger, fargerike staudefelt og velvoksne trær. Mange satte nok ekstra stor pris på den dette året hvor så mange andre opplevelser måtte settes på vent.

Mange finner veien til Prinsesse Ingrid Alexandras Skulpturpark, der skulpturene er laget av og for barn.

Et «teppebed» er ment å gjenskape de sirlige mønstrene i fine tepper.

Teppebedet ble gjenskapt i 2020 etter modell av dette postkortet fra 1905.

Beplantningen omkring statuen av Dronning Maud endres fra år til år.

Normalt er den eldste delen av parken, Dronningparken, bare åpen mellom 18. mai og 1. oktober. I år ble det besluttet å beholde den åpen. Det skyldtes at flere passasjer ut og inn av Slottsparken måtte holdes stengt på grunn av arbeider knyttet til Sikkerhetsprosjektet. Dermed ble i alle fall ett tilbud i byen utvidet i stedet for lukket.

Det ble også arrangert vandringer der publikum kunne bli med en av Hoffets gartnere rundt i parken og høre om hagehistorie og landskapsarkitektur eller fordype seg i dagens beplantning og skjøtsel.

Slottsparken er en levende park i stadig utvikling – men også et vernet kulturminne med lange historiske røtter. Dronningparken ble en del av Slottsparken i 1840, men har historie som hage helt tilbake til 1751.

I sommer gjenskapte Slottsgartneriet to bed som ikke var sett i parken på over 100 år. Et postkort fra 1905 viste «Dronningparken i Kristiania» med to store, runde bed. Med utgangspunkt i postkortet ble bedene gjenskapte så nært opp til originalene som mulig. Det ene er et bladplantebed der form og farge på bladverket er det sentrale. Det andre er et såkalt teppebed som etterlikner de sirlige mønstrene man kan se i fine tepper. Bedene er å finne på Dronningparkens sørside, ned mot Henrik Ibsens gate. Med et stort fotografi av postkortet montert rett ved, kunne parkgjestene selv sammenlikne de nye bedene med de opprinnelige.

Også gamle gangveier gjennom Dronningparken ble gjenskapte denne sommeren, og mot slutten av året startet arbeidet med å rekonstruere et historisk anlegg fra 1920-tallet utenfor Slottets søndre fløy. Våren 2021 vil besøkende igjen kunne spasere langs blomsterbedene slik de var for nesten 100 år siden.

Statsråd

«Kongen velger selv et råd av stemmeberettigede norske borgere. Dette råd skal bestå av en statsminister og i det minste syv andre medlemmer.»

- Fra Grunnlovens paragraf 12.

Fredager klokken 11.00 avholder Hans Majestet Kongen statsråd. Møtet finner sted i Statsrådssalen på Det kongelige slott.

Når regjeringen fatter beslutninger som et samlet collegium, skjer det i statsråd. Statsrådet ledes av Kongen, og beslutningene formuleres dermed som fattet av «Kongen i statsråd». Alle lover og andre vedtak i statsråd må sanksjoneres av Kongen og kontrasignes av statsministeren for å være gyldige.

I noen tilfeller må det kalles inn til ekstraordinært statsråd. Det skjer når noe spesielt skjer, som et umiddelbart statsrådsakke. Da koronapandemien traff Norge, ble det både avholdt ekstraordinære statsråd og flere planlagte statsråd enn vanlig. Det var for å fastsette nødvendige endringer i lover og forskrifter slik at bestemmelser om karantene, restriksjoner og økonomiske kompensasjoner kunne tre i kraft.

Over halvdel av statsrådets medlemmer må være til stede for at rådet skal være beslutningsdyktig.

TRONARVINGEN

Nærmeste tronarving kan møte i statsråd etter fylte 18 år – dog «uten stemme eller ansvar». Men hvis Kongen er syk eller på reise i utlandet, leder Kronprinsen statsråd i egenskap av å være Kronprinsregent.

I de sjeldne tilfellene hvor både Kongen og Kronprinsen er fraværende, avholdes statsråd på Statsministerens kontor. Da får Kongen en orientering om vedtakene som ble fattet neste gang det er statsråd på Slottet.

MØTETS GANG

Når klokken nærmer seg 11.00, ankommer statsministeren og statsrådene Slottet. De samles i Ministersalongen før de begir seg samlet til Statsrådssalen. Kongen ankommer til slutt, eventuelt ledsaget av Kronprinsen, og hilser på hver og en.

Når alle tar plass, sitter Konge og Kronprins øverst ved bordet. Statsrådssekretæren tar plass ved den andre bordenden, med Norges lover foran seg. Statsministeren tar plass på Kongens høyre side, og de andre statsrådene finner sine plasser etter ansiennitet og rolle. Kongen spør så hver statsråd etter tur om vedkommende har en sak å legge fram.

«Kongens bord» ble laget på slutten av 1800-tallet og har blitt utvidet flere ganger ettersom antallet statsråder har økt. I 2020 utvidet Slottets møbelsnekkere bordet nok en gang, slik at statsråd kunne finne sted med smittesikker avstand mellom ministrene.

Over bordet henger en stor lysekrone. Den bærer sitatet «Med lov skal land bygges» i forgylte bokstaver. Ordene er hentet fra en av Norges eldste lover, Frostatingsloven, nedskrevet rundt 1260.

Veggene prydes av tre store malerier som gjengir viktige historiske begivenheter i Norge og Kongehusets historie: Kong Haakon som stiger i land som Norges konge 25. november 1905, Kong Haakons edsavleggelse i Stortinget 27. november 1905 og Kongefamiliens hjemkomst etter andre verdenskrig, 7. juni 1945.

Bestemmelsene om Kongen og statsråd er å finne i Grunnlovens kapittel B.

Prins Sverre Magnus' konfirmasjon

Den 5. september 2020 ble Prins Sverre Magnus konfirmert. Seremonien fant sted i Asker kirke, og Kongefamilien var til stede.

Konfirmasjonsgudstjenesten ble ledet av sogneprest Karoline Astrup, kapellan Marita Elvemo Sivertsen og menighetspedagog Liv-Iren Westnes. Preses i Den norske kirke, Olav Fykse Tveit, overvar den høytidelige seremonien.

Kapellan Marita Elvemo Sivertsen tok utgangspunkt i bibelteksten Lukas 15 i sin preken – om sønnen som vender angrende tilbake etter å ha kastet bort arven sin, men likevel blir ønsket velkommen og omfavnet av sin far. Alle må finne sin egen vei og alle gjør feil, understrekte kapellanen. Da er det så viktig å vite at noen vil oss vel og at det alltid er veier hjem.

Prins Sverre Magnus fulgte konfirmasjonsundervisningen i Asker og ble konfirmert sammen med ni andre ungdommer fra menigheten. Kullet var langt større, men av smittevern hensyn ble det arrangert en rekke mindre konfirmasjonsgudstjenester i stedet for en stor. Dermed kunne alle konfirmantene ha med seg 16 gjester til seremonien.

Prinsens konfirmasjon ble markert med en privat middag på Skaugum senere samme dag, med et sterkt begrenset antall gjester.

Økonomi og forvaltning

Det kongelige hoff er Kongeparet og Kronprinsparets egen organisasjon til støtte både offisielt og privat. Som en del av dette arbeidet skal Hoffet sørge for en rasjonell drift av organisasjonen og effektiv forvaltning av Stortingets bevilgninger til Det kongelige hoff (Civillisten) og De kongelige (apanasjer).

Det kongelige hoff har et styringssystem som omfatter styringsprinsipper og styringsmodell, ledelsesdokumenter, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. En del av dette er økonomistyringsprinsippene og retningslinjer, rutiner og fullmakter for å styre og kontrollere økonomi og regnskap.

Det er et mål for oss at Hoffet skal være en åpen, moderne og effektiv organisasjon. Vi arbeider kontinuerlig for å leve opp til dette.

STYRINGSPRINSIPPER

Kongeparet og Kronprinsparet gir fullmakter til organisasjonen gjennom beslutninger som fattes i styringsmøter. Styringsmøtet er Det kongelige hoffs øverste beslutningsorgan.

Det kongelige hoff har etablert en styringsmodell som skal sikre systematisk planlegging og oppfølging av virksomheten. Den omfatter planverk, møtестrukturer, retningslinjer og rutiner for å planlegge, styre og følge opp virksomheten. Styringsmodellen består av:

- Målbilde, verdier og virksomhetsplan
- Avdelingsplaner forankret i virksomhetsplanen med tilhørende prioriteringer og ansvarsfordeling
- Årlige budsjetter som er delegert til avdelinger og seksjoner basert på ansvarsområde og fullmaktstruktur
- Styringskort med målbare indikatorer

- Rapporteringsrutiner (månedlig, kvartalsvis og årlig)

PLANPROSESS

Hoffet har en virksomhetsplan som revideres hvert år. Den årlige planprosessen starter med et møte med De kongelige, der fokusområder og planer for neste år diskuteres. Deretter revideres virksomhetsplanen, og det utarbeides årlig plan for alle avdelingene. Avdelingsplanene inneholder hovedaktiviteter innenfor avdelingens ansvarsområder samt planer for medarbeiderutvikling, kompetanseplaner og miljøtiltak. Avdelingsplanene er, sammen med planer for arrangementer og aktiviteter, grunnlaget for det årlige budsjettet. Avdelingsplan og budsjett er utgangspunktet for avdelingsleders styringskort.

Budsjettprosessen resulterer i innspill til kontaktdepartementet og et internbudsjett som skal være gjenstand for løpende oppfølging av inntekter og kostnader. Utarbeidelse av innspill til revidert nasjonalbudsjett og nysaldering skjer etter behov.

Budsjettinnspillet til kontaktdepartementet og internbudsjettet legges fram for styringsmøtet for beslutning.

ØKONOMI

Kongehuset og Det kongelige hoff er ikke en del av statsforvaltningen, og organisasjonen er ikke underlagt statlig instruksjonsmyndighet.

Økonomistyring og regnskapsføring følger Økonomireglement for Det kongelige hoff, vedtatt i statsråd 5. juli 2002, med endring av 7. februar 2020.

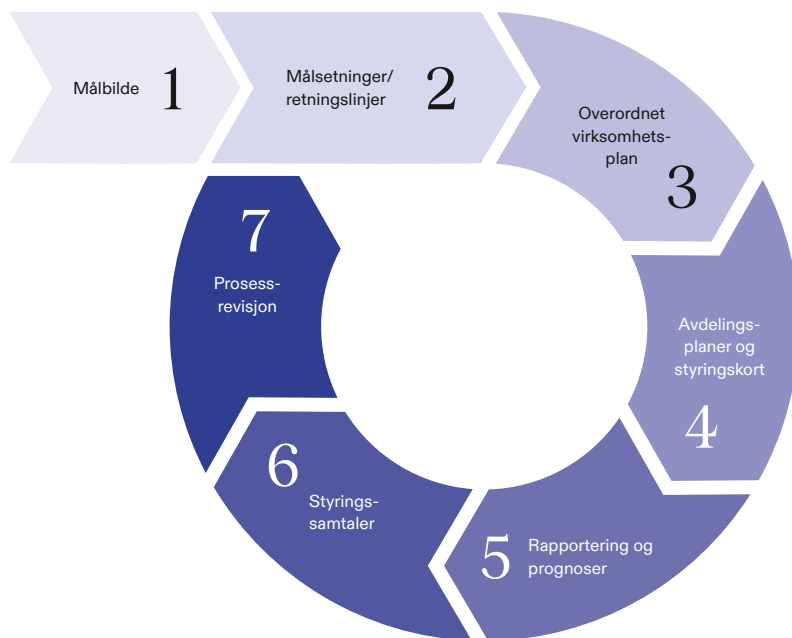
Stortinget bevilger årlig midler til Kongehuset og Det kongelige hoff over statsbudsjettet. Det er regulert i Grunnlovens § 75 e. Bevilgningen skjer over to kapitler og poster:

<p>KONGENS VALGSPRÅK</p>	<p>Alt for Norge</p>
<p>KONGEHUSETS KJERNEOPPGAVER</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utføre konstitusjonelle oppgaver • Skape møter med mennesker som gjenspeiler landets mangfold • Styrke andres verdighet gjennom handlinger • Å være bærer av grunnleggende verdier som står over tid • Forvalte og formidle vår nasjonale kulturarv • Være en verdifull bidragsyter på den globale arena
<p>KONGEHUSETS VERDIER</p>	<p>MOT – våge å gjøre det rette, selv om det har pris RAUSHET – ha toleranse og respekt for ulike meninger, vise omsorg LØFTE SAMMEN – vi spiller hverandre gode og samarbeider for å nå mål</p>
<p>GODT MEDARBEIDERSKAP</p>	<p>GODT LEDERSKAP</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vi tør si vår mening på en konstruktiv måte • Vi framsnakker kolleger og trekker hverandre fram • Vi samarbeider aktivt på tvers med andre ut ifra en helhetsforståelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi er lojale mot de beslutninger som er fattet • Vi er rollemodeller – vi opptre i tråd med våre verdier og prinsipper for medarbeiderskap og lederskap • Vi er konsistente, beslutningsdyktige og viser omsorg

- Apanasjen til henholdsvis Kongen og Dronningen (kap 1 post 01), Kronprinsen og Kronprinsessen (kap 2 post 01) skal dekke kostnader til livsopphold og kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene, unntatt lønnskostnader knyttet til løpende forvaltning og vaktmestertjenester som utføres av Hoffets ansatte. Apanasjen dekker også De kongeliges private utgifter, inkludert innkjøp av offisielle antrekk. Det skal ikke rapporteres på bruk av apanasjen.

- Det kongelige hoff (Civillisten, kap 1 post 50): Alle Hoffets ansatte lønnes over denne bevilgningen. Posten dekker også driftsmidlene til Det kongelige hoff og skal dekke kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige kongelige eiendommene. Bruken av disse midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsrapport som avgis til Stortingets presidentskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Riksrevisjonen.

- Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff (kap 1 post 51): Bevilgninger over denne posten er øremerket til gjennomføring av investeringer/prosjekter som er av en slik størrelse at ordinær bevilgning ikke kan dekke dem. I 2020 er dette sikkerhetstiltak på de kongelige eiendommene som gjennomføres av Hoffet på oppdrag fra Justisdepartementet.

Stortingets årlige bevilgning til Kongehuset fastsettes med bakgrunn i regjeringens forslag til statsbudsjett som hvert år fremmes for Stortinget. I forkant av dette spiller Det kongelige hoff inn forslag til budsjett for det angjeldende budsjettår til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Budsjettforslaget blir således del av den ordinære prosessen for statsbudsjettet.

ØKONOMISTYRING

Det kongelige hoff ivaretar all forvaltning av Stortingets bevilgninger over programområde 00, kategori 00.10, kapittel 1 og 2, på vegne av De kongelige. Hovedprinsippene for denne forvaltningen er som følger:

- Bevilgningene over post 50/51 til Det kongelige hoff regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti, og revideres av eksternt statsautorisert revisor. Bruken av midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsberetning.

- De to apanasjene regnskapsføres i egne regnskap med egne kontoplaner og bankkonti og revideres av eksternt statsautorisert revisor. Over tid benyttes om lag halvparten av den samlede apanasjen til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene. I 2020 ble rundt 10 millioner kroner av samlet apanasjebevilgning på 20 millioner kroner benyttet til drift, forvaltning og utviklingsformål.

Lønns- og personalkostnader for Det kongelige hoff føres i sin helhet i ett og samme regnskap, Den kongelige civilliste. Det er i tråd med forutsetningene for bevilgningene, og størrelsene på disse, slik de ble fastsatt i 2001/2002.

Hoffsjefen har det øverste administrative ansvaret for økonomistyringen ved Det kongelige hoff, inkludert budsjetttdisponeringsmyndighet og anvisningsmyndighet for samtlige midler som disponeres av Det kongelige hoff.

Hoffsjefen delegerer budsjetttdisponeringsmyndighet til avdelingslederne i årlige disponeringsbrev.

Disponeringsbrevet inneholder:

- Tildelt bevilgning til den enkelte avdeling
- Hva budsjetttdisponeringsmyndigheten innebærer av ansvar og myndighet, blant annet om eventuell adgang til skriftlig videre delegering

- Fullmakter som er gitt på personalområdet
- Eventuelle bindinger som er gitt på økonomi- og personalområdet

Tildeling av eventuelle tilleggsmidler eller andre endringer i disponeringen i budsjettåret gjøres av styingsmøtet.

RESULTATOPPFØLGING

Hoffet styrer og følger opp virksomheten basert på prinsippene om balansert målstyring. Avdelingene rapporterer kvartalsvis på alle mål i sine avdelingsplaner når det gjelder økonomi, sykefravær, medarbeidertilfredshet, kompetanseutvikling og miljø. Rapporteringen skjer etter en fastsatt mal som omhandler alle områder og i styringskort for den enkelte avdelingsleder. Det gjennomføres styringsamtale mellom hoffsjeff og den enkelte avdelingsleder kvartalsvis. I tillegg rapporteres det månedlig på økonomisk status i forhold til budsjett for den enkelte avdeling. Kvartalsrapporten for Hoffet presenteres for styringsmøtet, og eventuelle behov for endringer i internbudsjettet fremmes og besluttes her.

RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Det gjennomføres årlige risikoanalyser, med evaluering og tiltak for å styre risikobildet. Styringsmøtet gjennomgår årlig risikostyring og internkontroll. Alle regnskaper revideres årlig av ekstern revisor.

FORVALTNINGEN AV DE STATLIGE KONGELIGE EIENDOMMER

Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall

Det kongelige hoff har ansvar for drift og innvendig vedlikehold av de statlige kongelige eiendommene med tilhørende parker. Dette finansieres over den offisielle bevilgningen. På Slottet foregår det nesten kontinuerlig rehabiliteringsprosesser av ulike rom, mens parkanlegg og stisystemer krever jevnlig vedlikehold året rundt. Dette finansieres over kap. 01 post 50 Det kongelige hoff.

Stiftsgården i Trondheim og Gamlehaugen i Bergen

Statsbygg har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling.

PRIVATE KONGELIGE EIENDOMMER

Hoffet følger prinsippet om at større/verdiøkende tiltak på private eiendommer ikke skal utføres av Hoffets ansatte. Utvikling og større/verdiøkende tiltak ved de private eiendommene finansieres av private midler og utføres av eksterne aktører. Hoffets arbeid begrenser seg til planlegging, innhenting av tilbud og oppfølging av prosjekter (forvaltning).

Løpende vaktmestertjenester gjøres av Hoffets ansatte slik bevilgningene forutsetter. Sikkerhetsloven krever at eksterne leverandører skal følges rundt på eiendommene.

Derfor er det ofte mer effektivt å gjøre arbeidet selv enn å bruke tid på å finne ekstern tjenesteleverandør til å gjøre jobben – og samtidig følge leverandøren rundt på eiendommen. Anslagsvis fem prosent av Hoffets ansattes arbeidstid går med til forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester på private eiendommer.

Skaugum hovedhus

Hovedhuset har flere funksjoner. Det tjener både som representasjonsbolig, privat bolig for Kronprinsfamilien samt arbeidsplass for staben på Skaugum. Som kompensasjon for at staten ikke stiller bolig til disposisjon for Kronprinsen, er det lagt inn midler i apanasjebevilgningen til drift, vedlikehold og utvikling av hovedhuset på Skaugum.

Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester, inkludert gartneritjenester.

Skaugum gård

Skaugum gård er Kronprinsens enkeltpersonforetak, og inntektene kommer fra skogbruk og utleie av tolv boenheter, lager, jordbruks- og beiteareal. Utleien av boenhetene administreres av ekstern eiendomsforvalter fra november 2016. Fra samme tidspunkt belastes 20 prosent av lønnskostnadene til driftskoordinator i Kronprinsparets private stab enkeltpersonforetaket for forvaltningsoppgaver som utføres. Dersom Det kongelige hoff utfører andre tjenester for Skaugum gård, faktureres også dette enkeltpersonforetaket.

Kongelige privat eide fritidseiendommer

Kongsseteren/Prinshytta/Mågerø/Uvdal – Det kongelige hoff utfører forvaltningsoppgaver og vaktmestertjenester, inkludert gartneritjenester.

Kongelige privat leide fritidseiendommer

Dvergsøya/Jørstad – Det kongelige hoff gjør mindre driftsoppgaver (åpne/stenge, enkle gartneroppgaver).

Flatholmen – Kronprinsparets private fritidseiendom leies ut. Arbeid utført av Hoffet faktureres Kronprinsen privat.

FORSIKRING

Forsikringspremier for drift av Det kongelige hoff, som ansvarsforsikringer for kongelige eiendommer og parker og yrkesskadeforsikringer, reiseforsikringer med mer, dekkes av den offisielle bevilgningen. Det gjør også forsikring av private eiendommer og gjenstander som i stor grad brukes offisielt og/eller er nasjonale historiske eiendommer, som Kongeskipet, Kongsseteren og Skaugum hovedhus. Forsikring av private feriesteder som Flatholmen, Uvdal og Mågerø, dekkes av apanasjene.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Hoffsjefen har det øverste ansvaret for helse, miljø og sikkerhet ved Det kongelige hoff. Den enkelte leder er ansvarlig for rapportering og oppfølging i sin enhet. Arbeidet blir fulgt opp av en egen HMS-koordinator.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) hadde to ordinære møter i 2020. Hovedverneombudet deltar på møtene. I tillegg til hovedverneombud har Hoffet seks verneombud med ansvar for hvert sitt verneområde. De møtes jevnlig og er representert i ulike brukergrupper. Det systematiske HMS-arbeidet omfatter også årlige vernerunder.

HMS-kordinator leder samarbeidet med bedriftshelse-tjenesten (BHT) om forebyggende tiltak og oppfølging av sykefravær. En representant for BHT deltar som rådgiver på møter i arbeidsmiljøutvalget.

Vi arbeider for at seniorer skal kunne stå lenger i arbeid og for å holde sykefraværet lavt. I 2020 var sykefraværet på 4,8 prosent. Dette omfatter både egenmeldt og legemeldt fravær. Det har ikke forekommet ulykker eller skader som

kvalifiserer for rapportering til Arbeidstilsynet i 2020.

Hoffet tilbyr trening i arbeidstiden, trimrom og bedrifts-medlemskap på treningssentre. I tillegg legges det til rette for fri i forbindelse med arrangementer i regi av Slottets ski- og skøyteklubb. I 2020 var trimrommet periodevis stengt av smittevern hensyn, og det ble ikke avholdt treningsrelaterte arrangementer.

I 2020 har mye av HMS-arbeidet dreid seg om å legge til rette for forsvarlig drift av virksomheten under koronapandemien. En egen arbeidsgruppe har vært dedikert til dette arbeidet, og ulike smitteverntiltak har blitt iverksatt og justert løpende. Det har også vært jobbet mye med internkommunikasjon for å informere og forklare medarbeiderne hvilke tiltak som er gjort og vurderingene bak disse.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Det kongelige hoff skal være en åpen, moderne og effektiv organisasjon som skal vektlegge mangfold og reflektere det samfunnet vi er en del av. Ved rekruttering skal ingen diskrimineres på grunn av kjønn, alder, etnisitet, religion, livssyn eller seksuell orientering. Ved utlysning av ledige stillinger fremgår det i annonsene at vi ønsker mangfold i organisasjonen, og kandidater med minoritetsbakgrunn oppfordres til å søke.

KJØNNSFORDELING

Ved utgangen av 2020 var det 149 fast ansatte ved Det kongelige hoff, fordelt på 142 årsverk. Kvinneandelen var 53 prosent.

I toppledergruppen er det tre kvinner og fire menn. Vi har 16 ledere med personalansvar, åtte er menn og åtte kvinner. Vi har 16 medarbeidere med deltidsstillinger – elleve av disse er kvinner og fem er menn.

I 2020 ansatte vi fem nye faste medarbeidere, tre menn og to kvinner. Vi hadde også 25 midlertidig ansatte, hovedsakelig sesongansatte i Slottsgartneriet og omvisere knyttet til Åpent Slott. Seks av disse var menn.

Det er 28 personer som jobber turnus (19 prosent). Av disse er fire kvinner.

Det ble avvirket 32 uker foreldrepermisjon i 2020. Kvinner avvirket i gjennomsnitt 4,7 uker og menn 9,2.

51,4 prosent av lønnsmassen (fastlønn) ved Det kongelige hoff tilfaller kvinner.

ARBEIDET MED LIKESTILLING OG MANGFOLD

Vi arbeider bevisst med likestilling og mangfold på mange områder. Vi er særlig oppmerksomme på mangfold ved rekruttering til administrative stillinger, da en stor del av våre ansatte med innvandrerbakgrunn arbeider i praktiske yrker.

Vi prioriterer å tilby ufaglærte medarbeidere faglig utvikling. Siden 2018 har fem av våre medarbeidere fått kompetansebevis innenfor sitt fagområde. Alder og kjønnsfordeling er også faktorer vi ser på i forbindelse med rekruttering. Det er viktig for oss at vi har medarbeidere i alle aldersspenn.

LØNNS – OG ARBEIDSVILKÅR

Partene i Overenskomsten har blitt enige om at den lokale lønnspolitikken skal ivareta utdanning, realkompetanse, likelønn, ansvar, midlertidige tilsatte og tilsatte i permisjon. Partene skal videre finne en felles plattform for hvordan lønnsystemet skal brukes og hvilke tiltak som er nødvendig for å nå målene som er satt. Det skal utarbeides sammenstillinger over lønn på alle nivå, fordelt på kvinner og menn, der eventuelle forskjeller framgår. Det kongelige hoff følger Statens lønnsregulativ.

Vi har muligheter til å tilrettelegge for redusert arbeidstid, og vi har et permisjonsreglement som gir anledning til fri med lønn ved kortvarige omsorgsbehov.

I samarbeidsavtalen mellom Det kongelige hoff og arbeidstakerorganisasjonene finnes ulike virkemiddel som kan brukes for å initiere og gjennomføre likestillingstiltak. Dette kan være kompetanseutvikling, nøytrale kriterier for lønnsfastsettelse og utforming av stillingsannonser.

FORSVARLIG OG INKLUDERENDE ARBEIDSMILJØ

Hoffet skal være en god arbeidsplass med et forsvarlig og inkluderende arbeidsmiljø. Vi skal avstå fra oppførsel som kan ha negativ innvirkning på kolleger, arbeidsmiljøet eller omdømmet til Kongefamilien og Hoffet. Vi skal ha nulltoleranse for seksuell trakassering eller andre former for krenkende atferd, slik som mobbing eller diskriminering.

På vårt intranett finnes Hoffets etiske retningslinjer og informasjon om hvordan man skal varsle om mobbing og trakassering. Vi gjennomfører også med jevne mellomrom undersøkelser hvor vi blant annet spør om medarbeidere har blitt utsatt for mobbing eller trakassering, inkludert uønsket seksuell oppmerksomhet.

Kongelige ordener og medaljer

Den Kongelige Norske St. Olavs Orden

Den Kongelige Norske St. Olavs orden ble innstiftet av Kong Oscar i 1847 og tildeles som «belønning for utmerkede fortjenester for Norge og menneskeheten». Hans Majestet Kongen er ordenens stormester, og de någjeldende statuttene ble fastsatt 19. juni 2015.

Kongen oppnevner, etter innstilling fra hoffsjefen, et ordensråd. Ordensrådet gir Hans Majestet råd om tildeling av St. Olavs Orden. Med unntak av kongelige og stats-overhoder tildeles St. Olavs Orden i dag kun nordmenn.

I 2020 har ordensrådet bestått av Eva Hildrum (kansler), Anne Husebekk (viskansler), hoffsjef Gry Mølleskog (skattmester), Gunnar Bovim, Tore Ulstein og Ellen Horn.

Det har i 2020 vært avholdt to møter i ordensrådet.

Det er ordenens kanselli som mottar og forbereder saker som fremlegges for ordensrådet. Ordenskanselliet ledes av kansellisjef Mette Tverli. Kansellisjefen assisteres av ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen.

STORKORS

- Kronprins Hussein bin Abdullah, Jordan

KOMMANDØR MED STJERNE

- Forsvarssjef og admiral Haakon Stephen Bruun-Hanssen, Son

KOMMANDØR

- Professor emeritus Otto Smiseth, Oslo
- Preses i bispemøtet, biskop Helga Haugland Byfuglien, Oppegård
- Forfatter Edvard Arnt Hoem, Oslo
- Skuespiller Henny Moan, Oslo

RIDDER 1. KLASSE

- Billedkunstner og musiker Marit Kristine Bockelie, Oslo
- Billedkunstner og musiker Kjell Pahr-Iversen, Stavanger
- Professor emeritus Svein Martinus Nordbotten, Paradis
- Professor Brit Salbu, Oslo
- Professor emeritus Kristian Johan Fosshem, Trondheim
- Professor Erik Thaulow, Jar
- Professor emerita Berit Bae, Oslo

Den Kongelige Norske Fortjenstorden

Den Kongelige Norske Fortjenstorden ble opprettet ved kongelig resolusjon 14. juni 1985. Ordenens statutter ble samme dag fastlagt av Kong Olav V.

Ordenen kan tildeles utenlandske borgere og norske borgere i utlandet som belønning for utmerkede fortjenester for Norge og menneskeheten. Ordenen kan også tildeles for embetsfortjenester til diplomatiske tjenestemenn og til Norges honorære konsuler. Hans Majestet Kongen er ordenens stormester. Gjeldende statutter ble fastsatt 19. juni 2015.

Ordensrådet gir Hans Majestet råd om tildeling av Fortjenst-

orden. Ordensrådet ledes av hoffsjef Gry Mølleskog og har for øvrig bestått av protokollsjef Johan Vibe, Utenriksdepartementet og kansellisjef for Den Kongelige Norske St. Olavs Orden, Mette Tverli.

Det har i 2020 vært avholdt fire møter i ordensrådet.

Det er ordenens kanselli som mottar og forbereder saker som fremlegges for ordensrådet. Kanselliets kontor er lokalisert i Utenriksdepartementet og ble ledet av kansellisjef Sigvald T. Hauge til 25. august. Ny kansellisjef fra 25. august er Marius Dirdal. Kansellisjefen assisteres av ordenssekretær Per Eigil Schwab.

STORKORS

- Krister Bringeus, Sveriges ambassadør til Norge
- Masahiro Tsuchi, Japans ambassadør til Norge
- H.K.H. Kronprins Hussein bin Abdullah, Jordan
- H.K.H. Prinsesse Rym al-Ali, Jordan
- H.K.H. Prins Ghazi bin Muhammad, Jordan
- Statsminister Omar Razzaz, Jordan
- Senatspresident Faisal Al Fayez, Jordan
- Minister Ayman Al Safadi, Jordan
- Minister Tarek Hamouri, Jordan
- Minister Muthana Gharaibeh, Jordan
- Ordfører Yousef Al Shawarbeh, Jordan
- Generalmajor Yousef Hunaiti, Jordan
- Mohammad Al Ghazu, President i rettsrådet, Jordan
- Janti Kalajoqa, Jordans ambassadør til Norge
- Hoffsjef Yousef Al Issawi, Jordan
- Kongelig rådgiver Bisher Khasawneh, Jordan
- Kongelig rådgiver Kemal Ennasser, Jordan
- Shereen Shwayhat, Kongens sekretær, Jordan
- Protokollsjeff Qais Abu Daieh, Jordan
- Direktør Lama Alnabulsi, Jordan

KOMMANDØR MED STJERNE

- Direktør Rami Farraj, Jordan
- Direktør Ghaith Tarawneh, Jordan
- Direktør Khaldoun Allawi, Jordan
- Direktør Haifa Al Khresha, Jordan
- Direktør Hashem Dalabeeh, Jordan
- Direktør Mustafa Khalifeh, Jordan
- Direktør Cesar Hatamleh, Jordan
- Banan Alawneh, Personlig assistent til Dronningen, Jordan
- Assisterende protokollsjeff Mohammad Al Qatarneh, Jordan
- Assisterende protokollsjeff Auda Abu Tayeh, Jordan
- Assisterende protokollsjeff Shadi Al Hourani, Jordan
- Ledende strateg Ramzi Shukri, Jordan
- Assisterende protokollsjeff Dania Al Jurf, Jordan
- Assisterende protokollsjeff Ahmad Sakef, Jordan
- Oberst Raed Al Halahleh, Jordan
- Oberst Nader Ababneh, Jordan
- Oberst Samih Al Qbailat, Jordan
- Fungerende generaldirektør Rustum Mkhjian, Jordan

KOMMANDØR

- Forlegger Vladislav Bajac, Serbia
- Direktør Mats Wallenius, Sverige
- Spesialrådgiver Svein Mykkeltveit, Norge
- Avdelingsdirektør Marius Dirdal, Norge
- Jan Andréasson, Norges honorære generalkonsul i Gøteborg, Sverige
- David Michael Windmill, Norges honorære generalkonsul i Edinburgh, Skottland
- Oberst Reneé Underwood, USA
- Ministerråd Susann Nilsson, Sverige
- Kommandør Mats Fogelmark, Sverige
- Oberst Aaron W. Steffens, USA
- Kommandør David Fernandez Cruz, Spania

- Kommandør Gary Allen Rogeness, USA
- Major Noor Edrees, Jordan
- Strateg Amro Ruhaimi, Jordan
- Oberstløytnant Mohammad Al Qudah, Jordan
- Jørn Gjelstad, Norges ambassadør i Beograd, Serbia
- Lene Lind, Norges ambassadør i Kairo, Egypt
- Hilde Skorpen, Norges generalkonsul i Houston, USA
- Haakon Blankenborg, Norges ambassadør i Zagreb, Kroatia

RIDDER 1 KLASSE

- Direktør Abdelhane Khaldoun, Marokko
- Tidligere generalsekretær Kjetil A. Flatin, Norge
- Professor emeritus Øyvind Dahl, Norge
- Barbro Osher, Sveriges honorære generalkonsul i San Fransisco, USA
- Musiker og tidligere musikk lærer Valerija Alekseevna Blok, Russland
- Ólafur Jónsson, Norges honorære konsul i Akureyri, Island
- Klaus Beyer Nielsen, Norges honorære konsul i Rønne, Danmark
- Lena Isaksson, Norges honorære konsul i Umeå, Sverige
- Birte Dyrberg, Norges honorære konsul i Hjørring, Danmark
- Dick Post Harmen, Norges honorære konsul i Groningen, Nederland
- John Robinson, Norges tidligere honorære konsul i Auckland, New Zealand
- Harald Maag, Norges honorære generalkonsulkonsul i Zürich, Sveits
- Mika Esko Sutinen, Norges honorære konsul i Kuopio, Finland
- Lars Petter Wiklöf, Norges honorære konsul i Mariehamn, Finland
- Jyrki Antero Niva, Norges honorære konsul i Rovaniemi, Finland
- Tarja Helena Karvola, Norges honorære konsul i Oulu, Finland
- Oberstløytnant Jeremy Saunders, USA
- 2. ambassadesekretær Maritta Seija Haarala, Finland
- Kommandørkaptein Per Weiler, Tyskland
- Kommandørkaptein Laurent Binois, Frankrike
- Mediekonsulent Rusul Arabiyat, Jordan
- Agendakonsulent Dania Hamshari, Jordan
- Frode Overland Andersen, Norges ambassadør i Athen, Hellas
- Leni Stenseth, Norges ambassadør i Beirut, Libanon
- Trine Jørnli Eskedal, Norges ambassadør i Colombo, Sri Lanka
- Dag Stangnes, Norges ambassadør i Helsingfors, Finland
- Siv Kaspersen, Norges ambassadør i Juba, Sør-Sudan
- Hans Jacob Frydenlund, Norges ambassadør i New Delhi, India
- Jens Grøndahl, Norges ambassadør i Prishtina, Kosovo
- Marianne Fosland, Norges generalkonsul i Rio de Janeiro, Brasil
- Inga Marie Weidemann Nyhamar, Norges ambassadør i Tokyo, Japan

RIDDER

- Toril Merete Wulff, Norges honorære visekonsul i Santa Cruz de Tenerife, Spania

Hans Majestet Kongens Medaljeråd

Medaljerådet er Hans Majestet Kongens rådgivende organ i medaljesaker. Medaljerådet har i 2020 bestått av hoffsjef Gry Mølleskog, kansellisjef Mette Tverli, ordenssekretær Sven Gj. Gjeruldsen, bibliotekar Elin Rognan og sjef for det kongelige sekretariat, Olav Heian-Engdal. Medaljerådet har hatt tre møter i 2020.

St. Olavsmedaljen

St. Olavsmedaljen ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1939 «til belønning av fortjenster ved utbredelse av kjennskap til Norge og fremme av forbindelsen mellom det utflyttede Norge og hjemlandet». St. Olavsmedaljen kan tildeles nordmenn og utlendinger. Medaljen utdeles i sølv med krone.

ST. OLAVSMEDALJEN

- Arvid Kristoffersen, USA

Kongens Fortjenstmedalje

Kongens Fortjenstmedalje ble innstiftet av Kong Haakon VII i 1908. Kongens Fortjenstmedalje utdeles til belønning for pionerinnsettelse eller annen innsats av særlig samfunns-gavnlig natur, særlig fortjenstfull ulønnet innsats over lengre tid i samfunnslivet eller særlig fortjenstfullt arbeid

gjennom lang tid der innsatsen har ligget betydelig over det normale – i kombinasjon med aktivt samfunnsengasjement. Medaljen kan også tildeles for en livsinnsats som kan stå som eksempel for andre.

KONGENS FORTJENSTMEDALJE

- Berdal, Vidar, Inderøy
- Bergem, Bjørg Randi, Averøy
- Bjørkum, Hilde, Førde
- Danielsen, Kari, Hønefoss
- Ellefsen, Karen Marie Auråker, Oslo
- Engemyr, Lars Bjørn, Brekkestø
- Faukstad, Jon, Oslo
- Fjelnseth, Arne, Trondheim
- Forberg, Arne, Kragerø
- Fosen, Magne, Haugesund
- Foust, Kari, Ålgård
- Frigstad, Kirsten Gunhild, Oslo
- Grung, Truls, Rådal
- Halbakken, Sverre, Elverum
- Hansen, Terje Boye, Nordre Frogn
- Håkestad, Leif Fridtjof, Bodø
- Johannesen, Ingvild Tordis Hjeljestad, Stord
- Johansen, Annar Julius, Levanger
- Kajander, Anne Margrethe, Jakobsli
- Knutson, Per Gunnar, Birkeland
- Larsen, Olaug Kristiansen, Hønefoss
- Lomheim, Per Birger, Hafslo
- Lyngstad, Torleif Parelus, Birtavarre
- Mangerud, Erik, Lillestrøm
- Midtgaard, Kjell Christian, Stavern
- Moe, Kristine Kaasa, Melhus
- Nilsen, Arne, Breivik
- Nyen, Torunn, Heggedal
- Olsen, Torill Elin, Bergen
- Orstad, Olena, Klepp stasjon
- Rabbing, Randi Helen, Eiksmarka
- Reed, Rolf Kåre, Paradis
- Reigstad, Haldis Totland, Frekhaug
- Ryde, Jan Heimer, Gressvik
- Rypdal, Inger Lise, Oslo
- Rytter, Bjørn Inge, Trondheim
- Rørlien, Sigvald, Voss
- Skjellum, Tom, Oslo
- Skretting, Tor Helge, Tjelta
- Spets, Randi Ellen, Trondheim
- Sundet, Knut, Stokkøy
- Søndeland, Einar, Sola
- Ulvestad, Randi Flem, Sykkylven
- Vaage, Aina Basilier, Sandnes
- Viken, Kjell Anders, Lauvstad
- Øren, Bernt Eigil, Stjørdal

H.M. Kongens Erindringsmedalje

H.M. Kongens Erindringsmedalje ble innstiftet i 1906 av Kong Haakon VII som belønning til personell som har vist særlig fortjenstfullt virke i H.M. Kongens tjeneste. Medaljen kan også tildeles utlendinger i forbindelse med statsbesøk og personer tjenestegjørende ved Norges

utenriksstasjoner som har gjort en særskilt innsats som bør påskjønnnes. Sakene for tildeling av medaljen til utlendinger og personer tjenestegjørende ved Norges utenriksstasjoner behandles og innstilles fra Ordensrådet for Den Kongelige Norske Fortjenstorden.

KONGENS ERINDRINGSMEDALJE I GULL

- Informasjonsmedarbeider Carlo Ferri, Roma
- Cato Løken ved Den kongelige politiskorte
- Ole Jacob Wickmann ved Den kongelige politiskorte

KONGENS ERINDRINGSMEDALJE I SØLV

- Husholderske Carmen Bandinu, Roma
- Idar Hustad ved Den kongelige politiskorte
- Kultur- og pressemedarbeider Else L'Orange, Roma
- Morten Skaarnes ved Den kongelige politiskorte
- Sjøfører og vaktmester Marco Spina, Roma
- Lars Herman Welgaard Meier ved Den kongelige politiskorte

Kongelige fond og stiftelser

Dronning Sonja overrakte *Queen Sonja Print Award 2020* til den irsk-canadiske kunstneren Ciara Phillips.

Tradisjonen med kongelige fond og stiftelser til allmennnyttige formål har siden Kong Haakon og Dronning Mauds tid vært en viktig del av De kongeliges offisielle virke. Fondene har tradisjonelt vært opprettet i forbindelse med spesielle merkedager i Kongefamilien. Gaver fra det offisielle Norge ved kongelige jubileer blir ofte gitt som bidrag til fondene og deres formål i stedet for personlige gaver til De kongelige.

Det er i dag fem kongelige fond og stiftelser som arbeider for ulike allmennnyttige formål. Fondene avgir egne regnskaper og er registrert i Stiftelsestilsynet og Brønnøysundregistrene. Alle fondene har investeringsinstruks vedtatt av styret, og instruksene inneholder krav om etisk forvaltning. Kronprinsparets Fond har plassert kapitalen i KLP. Formuesforvaltning forvalter kapitalen i Kronprinsesse Märthas Minnefond og Prinsesse Märtha Louises Fond, mens Grieg Investor forvalter kapitalen i H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend.

Stiftelsene ønsker å utvise åpenhet om sin virksomhet. På bakgrunn av dette vedtok styrene i 2018 nye retningslinjer for mottak av gaver. Dette innebærer at alle økonomiske bidrag til fondene fra næringsliv og større private givere redegjøres for i noter til årsregnskapene og årsberetningene og gjøres tilgjengelig på nett. Private givere som gir mindre beløp, skal være anonyme i henhold til retningslinjer fra Norges Innsamlingsråd.

KRONPRINSESSE MÄRTHAS MINNEFOND

Kronprinsesse Märthas Minnefond gir økonomisk støtte til sosiale og humanitære tiltak i organisasjoner og foreninger. Fondet ble opprettet 1. april 1929. Etter Kronprinsessens død ble det besluttet å videreføre arbeidet som minnefond. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hans Majestet Kongen 8. mars 2007.

Arbeidet med fondet er en del av Prinsesse Astrid, fru Ferners offisielle oppgaver på vegne av Kongehuset, og Det kongelige hoff bistår med administrasjon og forretningsførsel. Hoffets oppgaver er beskrevet i fondets statutter.

Fondets styre ledes av Prinsesse Astrid, fru Ferner. Øvrige styremedlemmer er Gry Mølleskog, Ingelin Killengreen, Egil Vindorum og Knut Brakstad. Daglig leder er Mette Tverli. I 2020 avholdt styret sitt årsmøte 9. mars. Av totalt 364 søknader ble 171 mottakere tildelt til sammen 875 000 kroner.

Fondets kapital 31. desember 2020 var om lag 27,2 millioner kroner.

KRONPRINSPARETS FOND

Kronprinsparets Fond ble opprettet av Deres Kongelige Høyheter Kronprins Haakon og Kronprinsesse Mette-Marit

i forbindelse med bryllupet 25. august 2001.

Kronprinsparets Fond arbeider for at alle ungdommer i Norge skal kunne delta i samfunnet, enten det er i utdanning, jobb eller på sosiale arenaer. Derfor støtter og samarbeider Fondet med prosjekter som gir ungdom arenaer for mestring, tilhørighet og fellesskap.

Fondet ønsker å bidra til å sikre bærekraft i prosjektene og at metodene og innsatsen kommer flere unge til gode. Fondet arbeider tett med prosjektene i det daglige, og samarbeidspartnerne bidrar også med verdifull kompetanse og rådgiving.

I 2020 har Fondet støttet og samarbeidet med UngInvest AIB, Stiftelsen Dale Oen Experience, Sandwich Brothers og Catalysts. UngInvest AIB er et videregående læringstilbud i Viken fylkeskommune. Her kan ungdommene enten ta et avklaringsår eller gjennomføre hele eller deler av sin videregående utdanning. Stiftelsen Dale Oen Experience gir unge muligheter til mestring gjennom aktiviteter, leirer, ekspedisjoner og et elleve skoleår. Sandwich Brothers ansetter gutter med flyktningbakgrunn til å lage og selge økologisk sandwich-is. Catalysts er et mentorprogram for ungdom som kobler voksne i arbeidslivet med ungdom i videregående skole.

I 2019 lanserte Fondet programmet Flyt – et tilbud for ungdom i overgangen til videregående skole. Flyt skal bidra til å styrke livsmestringsferdigheter og psykisk helse, vennskap unge imellom, og på lang sikt bidra til at flere gjennomfører videregående utdanning. Programmet er utviklet av Kronprinsparets Fond i samarbeid med ungdom, forskere, fagfolk og praktiskere. Det faglige innholdet er utviklet sammen med organisasjonen Voksne for Barn. Forskningsstiftelsen Fafo følger programmet med forskning.

Samarbeidspartnere og økonomiske bidragsytere til Fondet i 2020 var Egmont Fonden, DNB, Wilstar, North Star, Sparebankstiftelsen DNB og Stiftelsen Dam. Probono-partnere var Wiersholm, McKinsey & Company, TRY og Apeland.

Det kongelige hoff bistår fondet med forretningsførsel.

Fondets styre har hatt følgende medlemmer: Kronprinsen og Kronprinsessen, styreleder Kristin Halvorsen, Johannes Heggland, Camilla Stoltenberg, Susanne Munch Thore, Mawra Mahmood og Ole Edvard Wold-Reitan.

Sekretariatet holder til i stallbygget på Madserud Gård og hadde i 2020 3,7 årsverk fordelt på fem medarbeidere. Daglig leder er Irene Løken Lystrup.

Fondets kapital 31. desember 2020 var om lag 25,7 millioner kroner.

Årets SIKT-konferanse var digital, og sendingen ble ledet fra Skaugum.

PRINSESSE MÄRTHA LOUISES FOND

Prinsesse Märtha Louises Fond støtter tiltak til hjelp og glede for barn med funksjonshemming. Fondet prioriterer tiltak som kommer barna direkte til gode og legger vekt på at bidraget skal gå til aktiviteter for barna. Fondet ble opprettet 15. september 1972. Gjeldende statutter ble fastsatt av Hennes Majestet Dronningen 2. mai 2007.

Prinsesse Märtha Louises offisielle virke er i hovedsak knyttet til arbeid for mennesker med funksjonshemming. Oppgaver i tilknytning til fondet er en naturlig del av dette, og Hoffet bistår med administrasjon og forretningsførsel. Hoffets oppgaver er beskrevet i fondets statutter.

Fondets styre ledes av Prinsesse Märtha Louise. Øvrige styremedlemmer er Kristine Ryssdal, Karin Liabø og

Ole Jacob Sunde. Fondets rådgivende komite består av Anders Smith og Hanne Ramstad Jensen (oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet i henhold til statuttene) samt Nils Erik Ness (oppnevnt av styret i henhold til statuttene). Daglig leder er Mette Tverli.

Styret avholdt i 2020 sitt årsmøte 6. mai, forberedende fordelingsmøte 16. september og fordelingsmøte 22. september. Fondet mottok 45 søknader i 2020, hvorav 24 mottakere ble tildelt til sammen 312 300 kroner.

Fondets kapital 31. desember 2020 var om lag 15,8 millioner kroner.

SIKT

SIKT er en årlig konferanse initiert av Kronprinsen. Målet

med SIKT er å skape en møteplass for unge ledere og talent fra hele landet, på tvers av sektorer. På SIKT kan deltakerne lære av hverandre og diskutere felles utfordringer og muligheter i framtidens Norge.

I 2020 ble SIKT arrangert for åttende år på rad. Konferansen var både preget av og handlet om hvordan en global pandemi påvirker oss alle. Årets konferanse var et samarbeid med SIKT Alumni, og alle deltakere fra tidligere SIKT-konferanser var invitert. Konferansen ble gjennomført digitalt. Kronprinsen ledet konferansen fra et studio i sin egen stue på Skaugum, med internasjonale forelesere på videolink og norske gjester i sofaen. Rundt om i hele landet kunne over 450 deltakere følge med fra sine egne hjem og bidra til gruppearbeid digitalt.

Til nå har SIKT blitt organisert i Lillehammer, Trondheim, Tromsø, Bergen, Ålesund, Kristiansand og Stavanger. Tidligere temaer har vært verdiskaping, framtidens Norge, nyskaping, ledelse, drivkraft, samspill og endring. Planen er at SIKT skal arrangeres minst ti ganger, over hele Norge, med temaer som er relevante for å bygge et sterkt Norge for framtiden. I 2021 planlegges SIKT for niende gang, denne gang i Bodø og Nord-Norge.

SIKT inngår i Kronprinsens offisielle virke og er del av hans engasjement for unge i Norge, næringsliv og entreprenørskap. Hoffet bistår derfor med administrasjon og organisering av konferansen og er i henhold til vedtektene forretningsfører for stiftelsen. I stiftelsens styre sitter Kronprins Haakon (styreleder), samt Gry Mølleskog og Adam Saga Ikdahl. Daglig leder er Tone Rinden Rygh.

Stiftelsens kapital 31. desember 2020 var om lag 500 000 kroner.

H.M. DRONNING SONJAS KUNSTNERSTIPEND THE QUEEN SONJA PRINT AWARD

H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend – *Queen Sonja Print Award (QSPA)* – ble stiftet 14. januar 2011. Formålet med stiftelsen er å skape interesse og inspirere til utviklingen av grafisk kunst. QSPA mener at kunst og kultur er helt sentralt for utviklingen av mennesker og samfunn, og stiftelsen ønsker å gjøre kunst til en viktig og naturlig del av folks liv.

Hvert annet år deler stiftelsen ut *the Queen Sonja Print Award* som er en internasjonal grafikkpris på 400 000 kroner. Så langt man kjenner til er dette verdens største pris innen grafisk kunst.

Stiftelsen deler også ut *QSPA Lifetime Achievement Award* som ærer livslange kunstnerskap og *QSPA Inspirational Award* som går til en ung, skandinavisk kunstner. Mottakerne får tilbud om arbeidsopphold ved grafiske verksteder og utstillinger, både i samarbeid med andre

kunstnere knyttet til QSPA og alene. Ønsket er å skape utvikling, aktivitet og engasjement.

I 2020 mottok den irsk-canadiske kunstneren Ciara Phillips *the Queen Sonja Print Award*. H.M. Dronningen delte ut prisen til Phillips under en audiens og lunsj på Slottet 7. oktober. Til sammen 44 kunstnere fra hele verden var nominert til prisen. Vinnerne av *QSPA Lifetime Achievement Award* og *QSPA Inspirational Award* ble offentliggjort i januar 2021.

QSPA samarbeider med Artica Svalbard. QSPA har stilt en trykkpresse til disposisjon for Artica og bruker sin kompetanse og sitt kontaktnett til å nominere kunstnere til Articas residensprogram. I 2020 har Julie Ebbing, Daniel Persson og Patrik Berg deltatt i residensprogrammet. Koronasituasjonen har medført at opphold for de nominerte utenlandske kunstnerne har blitt utsatt.

I 2017 inngikk QSPA et samarbeid med Hurtigruten, og i 2019 fullførte stiftelsen utsmykningen av det nye ekspedisjonsskipet MS Roald Amundsen, verdens første hybrid-drevne cruiseskip. I 2020 ble også arbeidet med utsmykning av MS Fridtjof Nansen ferdigstilt.

I 2020 har det vært avholdt to medlemsarrangementer i Dronning Sonja KunstStall med omvisning i utstillingen *Slottet+Munch*. Øvrige medlemsarrangementer måtte avlyses av hensyn til smittevern.

Dronningen har støttet opp om kunst og kultur gjennom flere tiår, og hennes innsats i QSPA inngår i hennes offisielle virke. Det kongelige hoff bistår derfor stiftelsen med forretningsførsel og administrasjon. QSPA betaler for deltids prosjektledelse til Hoffet, og for øvrig legger styremedlemmene ned betydelig innsats uten godtgjørelse.

Styret har i 2020 arbeidet med å iverksette vedtatte strategier for stiftelsens arbeid. Dette vil materialisere seg i begynnelsen av 2021 med åpning av galleri i Bispevika, lansering av ny nettside og høyere aktivitetsnivå.

Styret ledes av Hennes Majestet Dronningen. Øvrige styremedlemmer er Gry Mølleskog, Cecilie Malm Brundtland og Magne Furuholmen. I 2020 gikk Ørnulf Opdahl, Ole Larsen og Erlend Høyersten ut av styret og Håvard Homstvedt ble valgt som nytt styremedlem. Daglig leder er Mette Tverli.

Det har i løpet av 2020 blitt avholdt årsmøte og fem styremøter.

Stiftelsens kapital 31. desember 2020 var om lag 49,6 millioner kroner.

Årsregnskap

Kommentar til årsregnskapet

Årsregnskapet for Den kongelige civilliste er gjort opp med et resultat som viser et underskudd på kroner 64 566 097. Det pågående sikkerhetsprosjektet ved de kongelige eiendommene har i 2020 et regnskapsmessig underskudd på kroner 87 433 948, mens den ordinære driften har et regnskapsmessig overskudd på kroner 22 867 852, sammenholdt med årets bevilgning.

Sikkerhetsprosjektet er planlagt ferdigstilt i 2021, og til tross for et på mange måter utfordrende år, har prosjektet i 2020 klart å ta igjen store deler av delprosjektene som ble forskjøvet i 2019.

Overskuddet for den ordinære driften skyldes først og fremst at offisielle aktiviteter innen- og utenlands har blitt avlyst/utsatt på grunn av pandemien. Samtidig har pandemien ført til forskyvning av flere planlagte prosjekter/arbeider som det av smittevern hensyn ville vært lite hensiktsmessig å gjennomføre. I tillegg har Hoffet fortsatt midlertidig ubesatte stillinger, som det heller ikke gjennom året har vært hensiktsmessig å fylle. Den akkumulerte avsetningen for det ordinære bevilgningsregns-

skapet utgjør nå cirka 57 millioner kroner, som er fordelt til generell driftsreserve, eiendoms- og parkprosjekter, og utsatte aktiviteter fra 2020.

Regnskapet viser at store deler av den ordinære bevilgningen benyttes til å vedlikeholde og utvikle Slottet og øvrige statlige kongelige eiendommer og de kulturelle og historiske verdier som befinner seg der.

Årsregnskapet for Åpent Slott viser et underskudd på kroner 659 912. Underskuddet er belastet egenkapitalen. De framlagte regnskaper, med tilhørende noter, gir etter min oppfatning et tilfredsstillende uttrykk for resultatet i 2020 og den økonomiske stillingen ved årsskiftet. Likviditets-situasjonen på balansedagen anses tilfredsstillende fordi det er tilstrekkelig innestående på bankkonto. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapene. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som det ikke er tatt hensyn til i årsoppgjøret. Årsregnskapene er avlagt i tråd med reglene i regnskapsloven og økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Det kongelige slott, 16. april 2021
Gry Mølleskog, hoffsjef

Årsregnskap for Den kongelige civilliste

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2020	2019
INNTEKTER			
Overføring post 50/51	2	268 137 000	411 739 000
Andre overføringer	2		1 500 000
Refusjonsinntekter og andre inntekter	3	624 504	805 464
Sum		268 761 504	414 044 464
KOSTNADER			
Lønnskostnader	4	134 433 196	135 066 375
Anskaffelser og rehabilitering/utvikling	5	7 023 741	5 626 532
Driftskostnader	6	47 204 747	52 701 222
Prosjekter	8	146 084 551	86 702 406
Sum		334 746 236	280 096 535
Driftsresultat		-65 984 732	133 947 929
Finansinntekter	7	1 418 635	4 432 125
Årsresultat	1	-64 566 097	138 380 054
OVERFØRINGER			
Overført fra/til prosjektavsetninger	8/9	-87 433 948	130 323 720
Overført til/fra andre avsetninger	8/9	22 425 176	7 028 107
Overført til/fra avsetning Kronprinsparets driftsregnskap	8/9	442 676	1 028 226
Sum		-64 566 097	138 380 054

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2020	2019
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Fordringer		676 066	3 042 953
Forskutterte kostnader		2 112 891	3 124 711
Sum		2 788 957	6 167 665
Bankinnskudd			
Kassebeholdning		55 822	70 026
Bankinnskudd drift		253 764 384	304 825 866
Bankinnskudd skattetrekk		4 610 792	4 755 727
Sum		258 430 998	309 651 619
SUM OMLØPSMIDLER		261 219 955	315 819 284
SUM EIENDELER		261 219 955	315 819 284
AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD			
Avsetninger			
Avsetning til post 51-prosjekter under utførelse	8/9	147 691 171	236 138 018
Avsetning til post 50-prosjekter	8/9	52 128 555	28 690 480
Avsetning overført fra Kronprinsparets driftsregnskap	8/9	5 932 706	5 490 030
Sum		205 752 432	270 318 528
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		36 417 838	26 101 998
Skyldige offentlige avgifter		8 878 220	8 957 875
Avregning pensjonsforpliktelser		-1 187 437	-980 396
Skyldige feriepenger		11 358 903	11 421 278
Sum		55 467 524	45 500 755
SUM AVSETNINGER OG KORTSIKTIG GJELD		261 219 955	315 819 284

Oslo, 16. april 2021

Gry Mølleskog
Høffsjef

Noter til årsregnskapet for Den kongelige civilliste

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Det kongelige hoff omfatter både Den kongelige civilliste (post 50/51) og underenheten Åpent Slott, men vi har valgt å regnskapføre enhetene separat. Begrunnelsen for separate regnskap er at Åpent Slott er merverdiavgiftsregistrert virksomhet og utenfor det som dekkes av overføring post 50/51.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, er i tillegg benyttet som grunnlag for utarbeidelse av resultatregnskap, balanse og noter. Basert på at årsregnskapet utarbeides i henhold til Økonomireglementet, anses det ikke nødvendig å utarbeide en kontantstrømoppstilling. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Inntekter: Overføring/bevilgning post 50: Midler bevilget over post 50 skal dekke kostnadene for Kongehusets offisielle oppgaver, drifts- og lønnskostnader for Det kongelige hoff, samt forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige eiendommer med tilhørende parker i Oslo, som er stilt til H.M. Kongens disposisjon. Overføring/bevilgning post 51: «Særskilte prosjekt ved Det kongelige hoff». Midler bevilget over post 51 er øremerket prosjekter med så stor kostnadsramme at ordinær bevilgning ikke kan finansiere dem.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld: Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som forfaller til betaling senere enn ett år, er klassifisert som anleggsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld, er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler: Det kongelige hoffs innkjøp av varige driftsmidler som IKT-utstyr, kontormaskiner, inventar, biler samt rehabilitering av statlig eiendomsmasse kostnadsføres i resultatregnskapet. Anskaffelser anses forbrukt i regnskapsåret fordi de har kort økonomisk levetid eller gjelder statens eiendommer. Prosjekter finansiert gjennom offentlige tilskudd regnskapføres etter god regnskapsskikk for offentlige tilskudd (NRS4). Se spesifikasjoner i note 5 om kostnadsførte anskaffelser og rehabilitering, samt i note 8 for tilsvarende kostnader i prosjekter.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende regler for medlemsskap, er medlemmer. Avregning pensjonsforpliktelser gjelder differanse mellom beregnet og innbetalt premie til Statens Pensjonskasse pr. 31/12.

Årsresultat og avsetninger: I økonomireglementet fremkommer at Det kongelige hoff beholder disposisjonsretten til utbetalte midler dersom årsregnskapet viser et positivt resultat, og alternativt har ansvaret for å dekke et eventuelt negativt årsresultat. I årsregnskapet kan det foretas avsetninger til fremtidig bruk. Årsresultatet for 2020 har redusert prosjekter under utførelse post 51 med kr 87 433 948, tilført prosjekter/driftsreserve post 50, med kr 22 425 176 og er tilført med kr 442 676 til avsetninger for Kronprinsparets offisielle virksomhet. Se spesifikasjoner i note 8 og 9.

NOTE 2 OVERFØRING POST 50/51 OG ANDRE OVERFØRINGER	2020	2019
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2019-2020, KMD, programområde 00 kap.1, post 50	218 137 000	201 139 000
Bevilgning: St.prp. nr. 1, 2019-2020, KMD, programområde 00 kap.1, post 51	50 000 000	210 600 000
Sum	268 137 000	411 739 000

NOTE 3 REFUSJONSINNTEKTER OG ANDRE INNTEKTER

Diverse refusjonsinntekter	624 504	805 464
Andre inntekter		1 500 000
Sum	624 504	2 305 464

Refusjonsinntekter er lønnsrefusjon for arbeid for H.M. Dronning Sonjas Kunstnerstipend, H.M. Dronning Sonjas private kunstvirksomhet, Kongeparets apanasjeregnskap, Åpent Slott og Skaugum gård.

NOTE 4 LØNSKOSTNADER

Lønn og feriepengar	102 659 484	102 788 902
Pensjonskostnader	11 222 947	10 812 880
Arbeidsgiveravgift	15 451 653	16 274 441
Andre personalkostnader	5 099 113	5 190 152
Sum	134 433 196	135 066 375

Lønn til hoffsjeff Gry Mølleskog er utgiftsført med kr 1 668 475 og annen godtgjørelse med kr 171 719, herav er kr 165 000 innberettet som fordel fri bolig.

Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for hoffsjeffen er utgiftsført med kr 170 385.

Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens Pensjonskasse.

For toppledergruppen gjelder følgende:

Lønn til sjef det kongelige sekretariat Dag Olav Heian-Engdal er utgiftsført med kr 1 246 204 og annen godtgjørelse med kr 20 309.

Lønn til sjef hoffets stab Tone Rinden Rygh er utgiftsført med kr 1 315 877 og annen godtgjørelse med kr 10 341.

Lønn til kommunikasjonssjef Guri Ofstad Varpe er utgiftsført med kr 1 301 124 og annen godtgjørelse med kr 6 445.

Lønn til sjef det kongelige hushold Lars Christian Krog er utgiftsført med kr 1 295 015 og annen godtgjørelse med kr 16 680.

Lønn til slottsforvalter Per Arne Bjørnstad er utgiftsført med kr 1 187 831 og annen godtgjørelse med kr 10 292 (for perioden 1/2-31/12).

Lønn til sjef sikkerhet Lars Ivar Frøystad er utgiftsført med kr 1 239 279 og annen godtgjørelse med kr 7 301.

Det kongelige hoffs andel av pensjonspremie for toppledergruppen er utgiftsført med kr 1 006 977.

Beløpet er ordinær premiebetaling til Statens Pensjonskasse.

Gjennomsnittlig antall ansatte er 151.

NOTE 5 ANSKAFFELSER OG REHABILITERING/UTVIKLING - TOTALT FOR DET KONGELIGE HOFF

Anskaffelser kjøretøy og maskiner	1 091 864	421 697
Anskaffelser IKT-utstyr	1 950 785	1 644 021
Anskaffelser inventar og verktøy	2 561 342	1 436 120
Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	1 419 751	2 124 694
Sum	7 023 741	5 626 532

Oppstillingen over inkluderer anskaffelser for Kronprinsparets offisielle virksomhet, som er videre spesifisert nedenfor.

NOTE 5 ANSKAFFELSER - KRONPRINSPARETS OFFISIELLE VIRKSOMHET

Anskaffelser biler	478 842	
Anskaffelser IKT-utstyr	44 477	15 611
Anskaffelser offisielt utstyr	50 773	
Sum	574 092	15 611

NOTE 6 DRIFTSKOSTNADER – TOTALT FOR DET KONGELIGE HOFF	2020	2019
Arrangementer og offisielle kostnader, inkl. reiser, ekskl. forpleining	1 383 816	3 804 032
Forpleining (i tilknytning til arrangementer, kantinedrift etc.)	1 474 610	2 293 082
Reisekostnader for Det kongelige hoff	1 806 112	3 082 852
Drift og vedlikehold av bilparken	1 889 877	1 836 485
Renhold og annen husholdsdrift	1 136 201	1 299 467
Park- og gartneridrift samt vedlikehold av parker og gartneri	2 431 443	2 527 109
Elektrisitet og fjernvarme	3 500 526	4 309 857
Offentlige avgifter	1 995 365	1 905 567
Reparasjoner og vedlikehold av bygninger	5 161 929	4 503 998
Driftskostnader tekniske anlegg, alarmer mv. Service-, leasing-, leie- og lisensavtaler vedr. kjøretøy, kontormaskiner, EDB, TV etc.	16 410 866	16 512 407
Informasjonskostnader	619 255	712 215
Telefon, mobiltelefon, porto	2 000 850	1 806 123
Kontorrekvisita, trykking/kopiering, film/fotografering, aviser/trykksaker/bøker	1 382 780	872 438
Honorarer	1 443 207	1 415 614
Konsulenttjenester	1 363 797	1 754 585
Forsikringer	1 927 024	1 793 373
Diverse kostnader	1 071 154	1 558 364
Kongepokaler	154 702	179 794
St. Olavs Orden og andre ordener/medaljer	51 235	533 861
Sum	47 204 747	47 559 179

I diverse kostnader inngår kr 481 525 som driftsstøtte for kjøp av gartneritjenester på private eiendommer, kr 228 217 til bistand IKT-konsulent for bildebehandling og kr 300 000 som arrangementsstøtte til SIKT 2020.

Honorar til revisor er utgiftsført med kr 178 594 for ordinær revisjon.

I kostnadene til forsikring inngår også forsikring av KS Norge og kongelige private eiendommer og eiendeler, bortsett fra Kongeparets fritidseiendom Mågerø og Kronprinsparets fritidseiendommer Uvdal/Flatholmen.

Skaugum Gård (enkeltpersonforetaket) inngår ikke.

Oppstillingen over inkluderer driftskostnader for Kronprinsparets offisielle virksomhet, som er videre spesifisert nedenfor.

NOTE 6 DRIFTSKOSTNADER – KRONPRINSPARETS OFFISIELLE VIRKSOMHET

Arrangementer og offisielle kostnader*	710 045	1 651 479
Bilhold	331 924	461 267
Kontor- og kommunikasjonskostnader mm.	187 804	328 429
Honorarer og eksterne tjenester**	279 688	581 624
Forsikring	225 771	233 364
Sum	1 735 232	3 256 163

*) Inkluderer kr 300 000 i arrangementsstøtte til SIKT 2020

**) Inneholder bl.a. honorarer til leverandører av tjenester i tilknytning til Kronprinsparets offisielle virke, herunder også søm av offisielle antrekk og reisekostnader når de følger Kronprinsparet på reise.

NOTE 7 FINANSINNTEKTER	2020	2019
Renteinntekter	1 446 998	4 463 913
Bankkostnader	-28 363	-31 788
Sum	1 418 635	4 432 125

NOTE 8 PROSJEKTER

Innenfor ordinære driftsrammer gjennomføres såkalte rammeprosjekter. Dette er ulike tiltak av prosjektmessig karakter som kan være knyttet til alle sider ved Det kongelige hoffs virksomhet, som bygninger, utearealer, teknologi, organisasjon, personal, arrangementer osv.

RAMMEPROSJEKTER - GJENNOMFØRT INNENFOR POST 50-BEVILGNING	2020	2019
Anskaffelse inventar	1 042 852	204 019
Rehabilitering/utvikling bygninger	3 786 365	1 894 307
Service, reparasjon og tekniske kostnader	297 780	115 738
Arrangementer		850 148
Konsulenttjenester	2 510 708	198 771
Sum	7 637 705	3 262 983

SÆRSKILTE PROSJEKTER - BEVILGET OVER POST 51

Rehabilitering/utvikling uteområder/bygninger/inventar	99 274 155	54 051 471
Service, reparasjoner og tekniske kostnader mv.	1 495 451	902 942
Konsulenttjenester	37 677 241	28 485 011
Sum	138 446 847	83 439 423

Sum resultatførte prosjektkostnader	146 084 551	86 702 406
--	--------------------	-------------------

Nærmere om særskilte prosjekter – bevilget over post 51

Inngående balanse, avsetning til særskilte prosjekter	236 138 018	105 814 297
Årets bevilgning over post 51	50 000 000	210 600 000
Sum til disposisjon særskilte prosjekter	286 138 018	316 414 297
Resultatførte prosjektkostnader	138 446 847	83 439 423
Prosjekthenførte finansinntekter	-1 012 899	-3 163 144
Sum prosjektmidler til overføring neste år	148 704 070	236 138 018

NOTE 9 AVSETNINGER

Avsetning til særskilte prosjekter under utførelse (post 51-prosjekter)

Inngående balanse	236 138 018	105 814 297
Overført ved resultatdisponering	-87 433 948	130 323 720
Sum	148 704 070	236 138 018

ANDRE AVSETNINGER

Avsetning til rammeprosjekter/driftsreserve post 50

Inngående balanse	28 690 480	21 662 373
Overført ved resultatdisponering	22 425 176	7 028 107
Sum	51 115 656	28 690 480

Avsetningen fordeler seg slik:

Driftsreserve	20 000 000	
Til eiendoms- og parkformål	20 000 000	
Til gjennomføring av forsinkede/utsatte aktiviteter fra 2020	11 115 656	
	51 115 656	

ANDRE AVSETNINGER

Avsetning overført fra Kronprinsparets driftsregnskap

Inngående balanse	5 490 030	4 461 804
Overført ved resultatdisponering	442 676	1 028 226
Sum	5 932 706	5 490 030

Sum avsetninger	205 752 432	270 318 528
------------------------	--------------------	--------------------

Årsregnskap for Åpent Slott

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2020	2019
INNTEKTER			
Salgsinntekter		327 896	1 380 517
Billettinntekter		985 789	7 424 822
Diverse inntekter		24 700	280 000
Sum	2	1 338 385	9 085 340
KOSTNADER			
Varekjøp		323 492	198 543
Beholdningsendring varelager		-18 843	367 129
Lønnskostnader	3	545 521	2 535 906
Driftskostnader	4	1 145 010	4 082 829
Sum		1 995 179	7 184 406
Driftsresultat		-656 794	1 900 934
Finanskostnader		-3 118	-1 152
Årsresultat		-659 912	1 899 781
OVERFØRINGER			
Overført fra/til egenkapital		-659 912	1 899 781
Sum		-659 912	1 899 781

BALANSE PR. 31. DESEMBER	NOTE	2020	2019
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Varebeholdning	5	877 366	858 523
Bankinnskudd drift		3 408 985	4 275 245
Kasse		4 000	313
Kundefordringer		39 638	32 650
Sum		4 329 989	5 166 731
Sum eiendeler		4 329 989	5 166 731
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital pr. 1/1		4 869 279	2 969 498
Overført fra resultatdisponering		-659 912	1 899 781
Sum		4 209 367	4 869 279
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		25 272	217 712
Avregning merverdiavgift		-1 729	27 069
Interimskonto		97 079	52 671
Sum		120 622	297 451
Sum egenkapital og gjeld		4 329 989	5 166 731

Oslo, 16. april 2021

Gry Mølleskog
Hoffsjef

Noter til årsregnskapet for Åpent Slott

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Åpent Slott er formelt organisert som en underenhet av Det kongelige hoff, men vi har valgt å regnskapsføre Åpent Slott separat. Se også note 1 for Den kongelige civilliste.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. I tillegg er Økonomireglementet for Det kongelige hoff, som ble fastsatt ved H.K.H. Kronprinsregentens resolusjon 5.7.02, gjeldende fra 1.1.02, benyttet som grunnlag for utarbeidelse av regnskapet og noter. Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

HOVEDREGEL FOR VURDERING OG KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD:

Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Periodiseringsregler: Regnskapet bygger på det grunnleggende prinsippet om sammenstilling. Alle kostnader belastes etter hvert som de påløper. Ved årsslutt foretas avsetning for påløpte kostnader basert på den kunnskap man har ved avslutning av regnskapet.

Varebeholdning: Varelageret er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer: Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Bankinnskudd, kontanter: Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer kontanter og bankinnskudd med fallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Pensjoner: Pensjonsforpliktelser balanseføres ikke. Pensjonskostnader er innbetalinger til Statens Pensjonskasse, der alle ansatte som tilfredsstillende er til enhver tid gjeldende regler for medlemskap, er medlemmer.

NOTE 2 INNTEKTER	2020	2019
Salgsinntekter er salg av souvenirer, bøker etc.	327 896	1 380 517
Billettinntekter gjelder for omvisninger og konserter på Slottet og Oscarshall	985 789	7 424 822
Diverse inntekter er støtte til kafédriфт Oscarshall fra Norsk Folkemuseum	24 700	280 000
Sum	1 338 385	9 085 340

NOTE 3 LØNSKOSTNADER

Lønn og feriepengene	431 862	2 036 946
Arbeidsgiveravgift	67 994	314 637
Pensjonskostnader	45 665	184 322
Sum	545 521	2 535 906

Til sammen har 13 sesongansatte utført 0,9 årsverk i løpet av 2020

Helårsansatte (2,8 årsverk) ble overført Det kongelige hoff/Den kongelige civilliste fra 1/1-13.

NOTE 4 DRIFTSKOSTNADER

Rekvisita		77 807
Andre driftskostnader	1 029 194	3 194 886
Renhold	115 815	810 136
Sum	1 145 010	4 082 829

NOTE 5 VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen består av bøker og souvenirer for videresalg	877 366	858 523
---	---------	---------

KPMG AS
Sørkedalsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til hoffsjefen

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapene

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for:

- Den Kongelige Civilliste underskudd på kr 64 566 097
- Åpent Slott underskudd på kr 659 912

Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av Den Kongelige Civilliste og Åpent Slotts finansielle stilling per 31. desember 2020, og av disses resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, god regnskapsskikk i Norge og økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Hoffsjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapene og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Hoffsjefens ansvar for årsregnskapene

Hoffsjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov, forskrifter og økonomireglementet for Det kongelige hoff, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Hoffsjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapene må hoffsjefen ta standpunkt til regnskapsenheterens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapene så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansund	Stavanger	Ålesund

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av hoffsjeften er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av hoffsjefens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapene, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapene, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapene og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

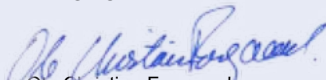
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapene som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapene og forutsetningene om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapene og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at hoffsjeften har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsenhetenes regnskapsopplysninger i samsvar med lov, god bokføringskikk i Norge og økonomireglementet for Det kongelige hoff.

Oslo, 16. april 2021
KPMG AS

Ole Christian Fongaard
Statsautorisert revisor

Ord og uttrykk

En del yrkestitler, ord og uttrykk som brukes ved Det kongelige hoff har vært brukt i generasjoner og finnes også i denne årsberetningen. Denne ordlisten forklarer disse tradisjonsrike betegnelse.

Adjutant/Adjutantstab. Hans Majestet Kongens adjutantstab er underlagt Forsvarssjefen, men fungerer i praksis som en avdeling ved Hoffet. Ordet adjutant stammer fra latin og betyr «å hjelpe til». Kongen har tre adjutanter og tre overadjutanter, mens Hans Kongelige Høyhet Kronprinsen har tre adjutanter. Disse kommer fra forsvarsgrenene, Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret.

Apanasje. Apanasjen er den årlige ytelsen fra Stortinget til Kongeparet og Kronprinsparet til deres private utgifter.

Attaché. Ordet er opprinnelig fransk og betyr «knyttet til». Ved statsbesøk er en eller flere nordmenn som har tilknytning til gjestene og deres land attaché de utenlandske gjestene. Det vil si at de skal stå til rådighet hele tiden, være orientert og parat til å besvare alle spørsmål.

Audiens. Ordet stammer fra det latinske ordet «å høre» og betyr «mulighet til å bli hørt». De kongelige mottar hvert år mange mennesker som kommer for å takke eller redegjøre for en sak eller organisasjon.

Civillisten – Den kongelige civilliste er Stortingets bevilgninger til drift og investeringer og lønn til samtlige ansatte ved Det kongelige hoff. Ordet civilliste er opprinnelig engelsk. I 1689 bevilget Parlamentet Kongen et fast årlig tilskudd, mot at han utover Hoffets utgifter også betalte lønnsutgiftene til en rekke sivile embetsmenn som var oppført på den såkalte «Civil List».

Etikette. Takt og tone, og kjennskap til mer eller mindre uskrevne regler, kalles etikette. Det er også tradisjon, sunn fornuft samt respekt for alder og plassering i samfunnet. Etikette kan også bety hvordan man tiltaler kongelige og andre viktige gjester, hvordan rekkefølgen er hvis man skal holde en tale der kongelige, statsråder, ambassadører etc. er til stede. Etikette har også med rang og regler om bordplassering å gjøre.

FDVU. Forkortelsen står for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling. Hoffet legger standarden i NS 3454 til grunn som definisjon på FDVU.

Foretrede. Å bli gitt foretrede betyr å bli mottatt av en person av høy rang. Se også audiens.

Hoff. Hoffet var betegnelsen på en konge eller fyrstes bolig, husholdning og nærstående rådgivere. I dag er Det kongelige hoff organisasjonen som bistår Kongeparet og Kronprinsparet i utøvelsen av deres offisielle virke og private gjøremål. Hoffet forvalter også de kongelige eiendommer.

Hoffdame. Funksjonen som hoffdame oppsto ved de europeiske hoffene på 1700-tallet, som selskapsdamer for dronninger og prinsesser. Senere utviklet stillingen seg til å ledsage og bistå dronninger og prinsesser ved offisielle anledninger. En del av arbeidet besto også av planlegging og tilrettelegging. I dag er det bare Prinsesse Astrid fru Ferner som har hoffdame.

Hoffsjef. Hoffsjefen er øverste leder for Det kongelige hoff.

Høytidelig audiens. Kongen mottar nye ambassadører som skal representere sitt land i Norge i høytidelig audiens. Den nye ambassadøren blir hentet i en av Hoffets biler og kjørt til Slottet. Garden paraderer, og Kongen tar imot i gallauniform. Når ambassadøren har levert sitt introduksjonsbrev (sine akkreditiver) til Kongen, kan vedkommende begynne å fungere som ambassadør i Norge.

Kongehuset og Kongefamilien. Det kongelige hus inkluderer den til enhver tid sittende monark med ektefelle og nærmeste arveberettigede i generasjonene etter med ektefeller. Den kongelige familie omfatter i tillegg monarkens øvrige familie.

Medaljemottakelse. Hvert år holder Kongen mottakelser på Slottet for mottakere av Kongens fortjenstmedalje. Hver medaljemottaker kan ha med seg en ledsager på mottakelsen.

Ordener og medaljer. Ordensvesen finner man i de fleste av verdens nasjoner. Gjennom utdelingen av ordener kan et statsoverhode belønne landsmenn og utlendinger for innsats til samfunnets beste. For å komplettere ordensvesenet har man i mange år delt ut medaljer. I motsetning til ordenene, som ofte har en korsform, er medaljene runde. I tillegg til fortjenstmedaljer har det siden 1818 vært tradisjon at de norske kongene har innstiftet minnemedaljer ved særskilte merkedager i Kongehuset.

Protokoll. Samlebetegnelse for høytidelige former og seremoniell i forbindelse med et statsoverhode og utenriksstjenesten. Protokoll stammer opprinnelig fra gresk. Se også etikette.

Rang. Rang kan knyttes til bestemte stillinger i samfunnet og/eller bestemte samfunnsgrupper. Bordplasseringen ved offisielle middager på Slottet skjer etter rang.

Statsbesøk. Offisielt besøk av et statsoverhode hos et annet statsoverhode kalles statsbesøk. Ved statsbesøk til Norge blir det gjestende landets statsoverhode tatt imot av Kongeparet ved en høytidelig seremoni på Slottsplassen.

Slottsforvalter. Ansvar for den bygningsmessige driften og vedlikeholdet på Slottet ligger hos slottsforvalteren.

BILDEKREDITERINGER

Lise Åserud, NTB: Forsiden, side 9, 42 topp, 53 bunn, 54, 66, 67 topp

Heiko Junge, NTB: side 3, 27, 36, 38 topp og bunn, 39, 45, 46

Morten Brakestad, Stortinget: side 7

Håkon Mosvold Larsen, NTB, 65, 86

Sigurd Fandango, Det kongelige hoff: side 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 49, 73, 74, 83

Andreas Fadum, Aller media: side 21, 44

Øivind Møller Bakken, Det kongelige hoff: side 26, 63

Halvor Bjørngård, Munchmuseet: side 28

Sven Gj. Gjeruldsen, Det kongelige hoff: side 29, 40, 41, 51 bunn, 59 bunn, 84

Stian Lysberg Solum, NTB: side 30, 32, 67 bunn

Berit Roald, NTB: side 33

Simen Løvberg Sund, Det kongelige hoff: side 37 topp, 47, 57

Line Møller, VG/NTB: side 37 høyre

Terje Pedersen, NTB: 42 bunn

Liv Anette Luane, Det kongelige hoff: side 43, 62 bunn venstre

Hennes Majestet Dronningen: side 51 topp

Maren Kvikshaug, Det kongelige hoff: side 51 bunn

Fredrik Varfjell, NTB: side 53 topp

Vidar Ruud, NTB: side 56 topp

Guri Ofstad Varpe, Det kongelige hoff: side 56 bunn

De kongelige samlinger: side 59, 62 høyre

Liv Osmundsen, Det kongelige hoff: side 61, 62 topp

Jan Haug, Det kongelige hoff: side 64, 77, 78, 80, 81, 82

Vegard Wivestad Grøtt, NTB: side 69

UTGITT AV

Det kongelige hoff

April 2021

ISBN

978-82-8106-034-0

DESIGN

Neue Design Studio

PRODUKSJON

Fladby AS

Det kongelige hoff